

MIEJSCA PAMIĘCI POWIATU WIERUSZOWSKIEGO 1939 - 1945

Miejsca pamięci powiatu wieruszowskiego 1939-1945

Wieruszów 2019

Copyright by Powiatowa Biblioteka Publiczna w Wieruszowie

Opracowanie, redakcja, skład: Katarzyna Idzikowska

Projekt graficzny okładki i kart działowych: Rafał Dąbik

Wstęp: Paweł Grzesiak

Korekta: Rafał Dąbik

Autor zdjęć: Rafał Dąbik

Współpraca i konsultacje: Andrzej Olbromski

ISBN: 978-83-946568-3-6

Druk:

ANC Anna Chowańska

Olszyna 30d

63-500 Ostrzeszów

www.anc.com.pl

Wydawca: Powiatowa Biblioteka Publiczna w Wieruszowie

ul. Ludwika Waryńskiego 11

98-400 Wieruszów

Tel. 62 78 31 188

pbpwieruszow@wp.pl

www.pbp-wieruszow.pl

Publikacja sfinansowana ze środków Muzeum Historii Polski w Warszawie
w ramach Programu „Patriotyzm Jutra 2019”

Spis treści:

1. Wstęp	-	1
2. Miasto i Gmina Wieruszów	-	3
3. Gmina Bolesławiec	-	41
4. Gmina Czystary	-	50
5. Gmina Galewice	-	60
6. Gmina Lututów	-	68
7. Gmina Łubnice	-	82
8. Gmina Sokolniki	-	92

Zespół redakcyjny "MIEJSC PAMIĘCI POWIATU WIERUSZOWSKIEGO 1939 - 1945" oddaje w Państwa ręce publikację zrealizowaną ze środków Muzeum Historii Polski w ramach Programu „Patriotyzm Jutra 2019”. Celem publikacji było przeprowadzenie inwentaryzacji miejsc pamięci znajdujących się na terenie powiatu wieruszowskiego w 80 rocznicę wybuchu II wojny światowej.

W pierwszych dniach września 1939 r. obszar objęty dokonaną inwentaryzacją został zajęty przez wojska niemieckie. Na zajętych terenach hitlerowcy dopuścili się wielu mordów na ludności polskiej i żydowskiej oraz żołnierzach Wojska Polskiego wziętych do niewoli. Zniszczono pomniki upamiętniające wydarzenia i ofiary I wojny światowej oraz miejsca pamięci wzniesione w okresie międzywojennym.

Ukazanie obecnego stanu technicznego oraz zestawienie miejsc pamięci tak ważnych dla kształtowania się świadomości narodowej lokalnych społeczności było głównym celem zadania wynikającego z realizowanego projektu.

Warto zaznaczyć, że 80 lat od wybuchu wojny a 75 lat od jej zakończenia ziemia wieruszowska - niezależnie od przynależności terytorialnej - nie doczekała się jednego, zbiorczego opracowania miejsc pamięci wraz z zaznaczoną ich lokalizacją i położeniem. Efekty poszukiwań okazały się zaskoczeniem dla realizatorów projektu. W trakcie prac terenowych dokonano nowych lokalizacji miejsc i pochówków często ratując je przed likwidacją.

Nie udało się ustalić pełnej listy ofiar zamordowanych i pochowanych w nowo odkrytych i zlokalizowanych mogiłach, co przemawia za koniecznością kontynuacji prac w nowym wymiarze czasowym i osobowym.

Pragniemy zaznaczyć, że powyższa praca nie zamyka procesu ewidencji - czego dowodzą stale napływające informacje i nowe lokalizacje - wymagające kontynuacji procesu weryfikacji, prowadzenia wywiadów terenowych wśród żyjących ostatnich świadków tragicznych wydarzeń II wojny światowej.

Jak wskazuje bogaty zasób dokonanego zestawienia, zredagowana publikacja wskazuje na konieczność kontynuacji prac w celu dokonania pełnej ewidencji i wypełnienia luki w informacji na temat skali strat osobowych na terenie objętym pracami inwentaryzacyjnymi.

Wymienione miejsca pamięci zostały wyszczególnione w odniesieniu do wszystkich gmin powiatu wieruszowskiego z tekstem znajdującym się na pomniku czy tablicy oraz datą powstania miejsca pamięci jeżeli taką udało się ustalić.

Wiele obiektów jest w złym stanie technicznym i wymaga natychmiastowej renowacji i zabezpieczeń. W kilku przypadkach zły stan techniczny uniemożliwił dokonanie pełnego odczytu zamieszczonych informacji. Należy zaznaczyć, że przeważająca część jest otoczona należytą opieką instytucji samorządowych, szkół, stowarzyszeń czy lokalnej społeczności kultywującej w przekazie ustnym niezapisane przekazy wymagające dalszej weryfikacji.

W trakcie prowadzonych prac stan liczbowy w podziale na gminy powiatu wieruszowskiego przedstawia się następująco:

- Miasto i Gmina Wieruszów	-	36
- Gmina Bolesławiec	-	9
- Gmina Czystary	-	9
- Gmina Galewice	-	7
- Gmina Lututów	-	18
- Gmina Łubnice	-	9
- Gmina Sokolniki	-	12

Paweł Grzesiak

MIEJSCA PAMIĘCI MIASTA I GMINY WIERUSZÓW

Wieruszów

Miejsce:

Szkoła Podstawowa nr 1 im. Janusza Korczaka w Wieruszowie,
ul. Fabryczna 1

Okoliczności powstania:

Obelisk upamiętniający wieruszowskich nauczycieli
pomordowanych w niemieckich i sowieckich obozach
podczas II wojny światowej. Wzniesiony 28.05.2011 r.

Tekst:

PAMIĘCI WIERUSZOWSKICH NAUCZYCIELI POMORDOWANYCH

W NIEMIECKICH I SOWIECKICH
OBOZACH II WOJNY ŚWIATOWEJ

IGNACEGO HAMPLA, FELIKSA
MAGOTTA, ANZELMA SZTAJNERTA,
JANA MACIEJEWSKIEGO, ANTONIEGO
NOWICKIEGO ORAZ NAUCZYCIELI,
KTÓRZY Z NARAŻENIEM ŻYCIA

PROWADZILI TAJNE
NAUCZANIE W CZASIE
HITLEROWSKIEJ OKUPACJI.

MIESZKAŃCY WIERUSZOWA.

WIERUSZÓW 28.05.2011 R.

Wieruszów

Miejsce:
Rynek 21

Okoliczności powstania:

Tablica upamiętniająca zamordowanie 58 mieszkańców Wieruszowa przez Wehrmacht i towarzyszące mu oddziały SS. Napis w języku polskim, hebrajskim i angielskim.

Tekst:

2 i 3 WRZEŚNIA 1939 ROKU NIEMIECKI WERMACHT
I TOWARZYSZĄCE MU ODDZIAŁY SS ZAMORDOWAŁY 58 MIESZKAŃCÓW WIERUSZOWA,
WŚRÓD NICH ZNALAZŁO SIĘ 37 ŻYDÓW
KTÓRYCH ROZSTRZELANO NA RYNKU MIASTA I JEGO OKOLICACH.

„JEŚLI ZAPOMĘ O NICH, TY BOŻE NA NIEBIE, ZAPOMNIJ O MNIE”
ADAM MICKIEWICZ

Wieruszów

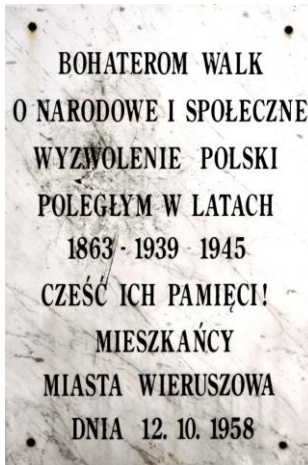
Miejsce:

Skrzyżowanie ul. Polnej i Okrzei (zakole rzeki Prosny)

Okoliczności powstania:

Pomnik ku czci poległych w latach 1863 i 1939-1945 odsłonięty 12 października 1958 r. potocznie zwany „szubienicą”. Według opowiadań miejscowej ludności znajdowała się w tym miejscu szubienica, na której po stłumieniu powstania styczniowego Rosjanie

wieszali powstańców. Podczas zaborów rzeka Prosna była miejscem przerzutów broni, zaopatrzenia i żywności z zaboru pruskiego.

Tekst:

BOHATEROM WALK
O NARODOWE I SPOŁECZNE
WYZWOLENIE POLSKI
POLEGŁYM W LATACH 1863 - 1939 - 1945
CZEŚĆ ICH PAMIĘCI !
MIESZKAŃCY MIASTA WIERUSZOWA
DNIA 12.10.1958

Wieruszów

Miejsce:

Klasztor Ojców Paulinów,
ul. Dąbrowskiego 12

Okoliczności powstania:

Tablica upamiętniająca
ks. dr Walentego Kotta, proboszcza
w Wieruszowie zamordowanego
w Dachau w 1942 r. oraz ks. Leona
Adamskiego poległego w powstaniu
warszawskim w 1944 r.

Tekst:

KS. DR
WALENTY KOTT
PROBOSZCZ W WIERUSZOWIE
† W DACHAU 1942
KS.
LEON ADAMSKI
RODEM Z WIERUSZOWA
† W POWSTANIU WARSZ
1944
OFIAROM II WOJNY ŚWIAT
WIERUSZOWIANIE

Wieruszów

Miejsce:

Cmentarz parafialny, ul. Cmentarna 13

Okoliczności powstania:

Pomnik powstał w 2010 r. Upamiętnia zamordowanych mieszkańców miasta i gminy Wieruszów w 1940 roku przez NKWD.

Tekst:

VINCTIS NON VICTIS

PAMIĘCI MIESZKAŃCÓW MIASTA I GMINY WIERUSZÓW

ZAMORDOWANYCH W 1940 ROKU PRZEZ NKWD

SPOCZYWAJĄCYCH NA POLSKICH CMENTARZACH WOJENNYCH W OSTASZKOWIE, W KATYNIU, CHARKOWIE

I MIEDNOJE, KOZIELSKU”

ppor LEON BEDNAREK ur. 04.11.1912 r.
por. TADEUSZ BRYŁKA ur. 08.09.1911 r.
rtm. WITOLD GORZECOWSKI ur. 03.04.1889 r.
st. post. JAN HAMPEL ur. 23.11.1896 r.
post. KAZIMIERZ JÓZEFOWSKI ur. 28.02.1914 r.
por. JAN MACIEJEWSKI ur. 29.08.1911 r.
ppłk. HUGON MIJAKOWSKI ur. 31.03.1891 r.
st. post. TEOFIL NOWAK ur. 06.11.1883 r.
post. AUGUSTYN POLAK ur. 18.08.1888 r.
kpt. BRONISŁAW SIKORA ur. 16.10.1902 r.
przod. WŁADYSŁAW SKIBIŃSKI ur. 1894 r.
ppor. ANZELM SZTAJNERT ur. 17.01.1912 r.
st. post. MICHAŁ TUŁACZ ur. 25.09.1900 r.
kpt. ZENON TYMIŃSKI ur. 09.05.1899 r.
przod. IGNACY NEPOMUCEN WOLNY ur. 31.07.1899 r.
ppor. FRANCISZEK ZAPŁOTNY ur. 08.10.1909 r.
ppor. rez. MARIAN BADEŃSKI ur. 05.09.1912 r.
post. SZCZEPAN REZLER ur. 18.12.1889 r.
st. post. JAN EDWARD URBAŃSKI ur. 27.12.1906 r.
przod. IGNACY NEPOMUCEN WOLNY ur. 31.07.1899 r.
ppor. FRANCISZEK ZAPŁOTNY ur. 08.10.1909 r.
ppor. rez. MARIAN BADEŃSKI ur. 05.09.1912 r.
POST. SZCZEPAN REZLER ur. 18.12.1889 r.
WIERUSZÓW 2010 r.

Wieruszów

Miejsce:

Cmentarz parafialny,
ul. Cmentarna 13

Okoliczności powstania:

Pomnik powstał w 1971 r. Upamiętnia
nieznanych bohaterów zamordowanych
w latach 1939-1945.

Tekst:

NIEZNANYM BOHATEROM
NARODU POLSKIEGO
ZAMORDOWANYM w LATACH
1939-1945
MIESZKAŃCY WIERUSZOWA
1971 ROK

Wieruszów

Miejsce:

Zespół Szkół Ponadpodstawowych im. Stanisława Staszica w Wieruszowie, ul. Szkolna 1-3

Okoliczności powstania:

Tablica ku czci nauczycieli z powiatu wieruszowskiego zamordowanych w czasie II wojny światowej oraz nauczycieli tajnego nauczania. Odświeżona 14 października 2010 r.

Tekst:

PAMIĘCI
NAUCZYCIELI Z POWIATU WIERUSZOWSKIEGO
ZAMORDOWANYCH
W OKRESIE DRUGIEJ WOJNY ŚWIATOWEJ
ORAZ
NAUCZYCIELI TAJNEGO NAUCZANIA,
KTÓRZY Z NARAŻENIEM ŻYCIA
W CZASIE OKUPACJI HITLEROWSKIEJ
KRZEWILI OŚWIATĘ I MIŁOŚĆ DO OJCZYZNY
SAMORZĄD POWIATU WIERUSZOWSKIEGO
14 PAŹDZIERNIKA 2010

Wieruszów

Miejsce:

Zespół Szkół Ogólnokształcących w Wieruszowie, ul. Kopernika 2A

Okoliczności powstania:

Dąb Pamięci posadzony w 2010 r. w ramach programu „Katyń... ocalić od zapomnienia”.

Tekst:

DĄB KATYŃSKI
1940
POMORDOWANYM
ZA OJCZYZNĘ
BOHATEROM
RODACY
WIERUSZÓW 2010

Wieruszów

Miejsce:

Cmentarz parafialny, ul. Cmentarna 13

Okoliczności powstania:

Symboliczny grób upamiętniający Romana i Anastazję Krauze zamordowanych w hitlerowskim obozie koncentracyjnym Buchenwald.

Tekst:

Ś.P.
ROMAN I ANASTAZJA
KRAUZE
ZGINĘLI W OBOZIE
HITLEROWSKIM
BUCHENWALD

Wieruszów

Miejsce:

Cmentarz parafialny, ul. Cmentarna 13

Okoliczności powstania:

Symboliczny grób upamiętniający Ignacego Hampel zamordowanego w obozie koncentracyjnym w Mauthausen-Gusen.

Tekst:

Ś.P.

IGNACY HAMPEL
nauczyciel został zamordowany
w obozie koncentracyjnym
w Gusen
1 kwietnia 1941
Cześć Jego Pamięci

Wieruszów

Miejsce:

Cmentarz parafialny, ul. Cmentarna 13

Okoliczności powstania:

Symboliczny grób Wincentego Polaka burmistrza
Wieruszowa zamordowanego w obozie koncentracyjnym
Mauthausen-Gusen 20 września 1940 r.

Tekst:

Ś.P.

WINCENTY POLAK

b. BURMISTRZ m. WIERUSZOWA

ur. 29.3.1887 dn. 20.9.1940

ZAMORDOWANY PRZEZ NIEMCÓW

W OBOZIE MAUTHAUSEN GUSEN

MARIA POLAK

ur. 5. 1. 1893 zm. 25. 6. 1982

Zdrowaś Maryjo

Wieruszów

Miejsce:

Cmentarz parafialny, ul. Cmentarna 13

Okoliczności powstania:

Symboliczny grób upamiętniający Feliksa Bigelmajera zamordowanego w Oświęcimiu w 1943 r.

Tekst:

Ś.P.

BIGELMAJER
FELIKS SYMBOLICZNIE
*1910 †1943
ZAMORDOWANY
W OŚWIECIMIU

Wieruszów

Miejsce:

Cmentarz parafialny, ul. Cmentarna 13

Okoliczności powstania:

Symboliczny grób upamiętniający zamordowanego w 1940 r. w obozie koncentracyjnym Mauthausen-Gusen kpt. Aleksandra Odyńca (1893-1940).

Tekst:

kpt. Aleksander ODYNEC *1893
ZAMORDOWANY
W HITLEROWSKIM OBOZIE KONC.
GUSEN-MAUTHAUSEN 6.08.1940

Wieruszów

Miejsce:

Cmentarz parafialny, ul. Cmentarna 13

Okoliczności powstania:

Symboliczny grób upamiętniający Kazimierza Polaka zamordowanego w obozie Stutthof.

Tekst:

Ś.P.
KAZIMIERZ
POLAK
ZAMORDOWANY
W OBOZIE STUTTHOF
NR. 4714

Wieruszów

Miejsce:

Cmentarz parafialny, ul. Cmentarna 13

Okoliczności powstania:

Symboliczny grób upamiętniający Benedykta Magotta zamordowanego w Oświęcimiu w 1943 r.

Tekst:

PRO MEMORIA

Ś.P. BENEDYKT MAGOTT

1918-1943 OŚWIĘCIM

Wieruszów

Miejsce:

Cmentarz parafialny, ul. Cmentarna 13

Okoliczności powstania:

Symboliczny grób Wacława Ligockiego zmordowanego w obozie koncentracyjnym w Mauthausen-Gusen.

Tekst:

PAMIĘCI WACŁAWA LIGOCKIEGO
ur. 9.8.1906 R. WIEŻNIA
OBOZÓW HITLEROWSKICH
ZAMORDOWANEGO 25.1.1942 R.
W MAUTHAUSEN.

„P” 83875391

Wieruszów

Miejsce:

Cmentarz parafialny, ul. Cmentarna 13

Okoliczności powstania:

Grób rodzinny Hamplów i Kozłowskich.

Tekst:

JAN HAMPEŁ 23.11.1896-14.04.1940

WIĘZIEŃ OSTASZKOWA ZAMORDOWANY PRZEZ NKWD SPOCZYWA W MIEDNOJE

Wieruszów

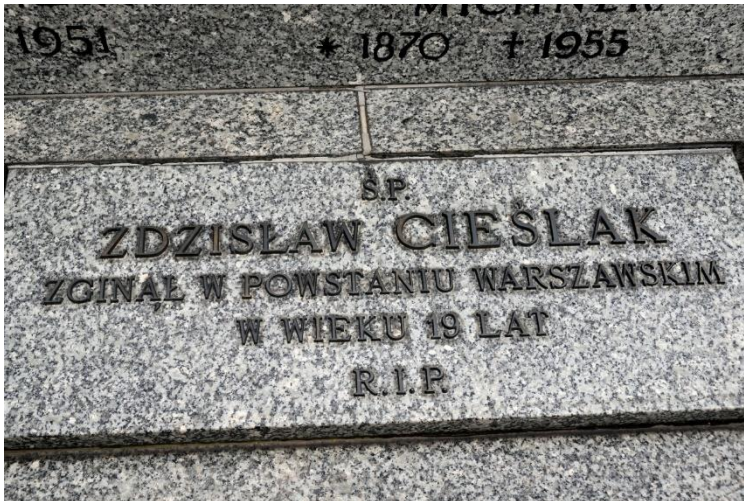

Miejsce:

Cmentarz parafialny, ul. Cmentarna 13

Okoliczności powstania:

Grób rodziny Cieślaków-Kubotów.

Tekst:

ZDZISŁAW CIEŚLAK
ZGINĄŁ W POWSTANIU WARSZAWSKIM
W WIEKU 19 LAT
R.I.P.

Wieruszów

Miejsce:

Cmentarz parafialny, ul. Cmentarna 13

Okoliczności powstania:

Grób rodziny Figlów i Bryłków.

Tekst:

Oficer Wojska Polskiego
Śp.
Tadeusz Bryłka
pro memoria
zamordowany w Katyniu w 1940 r.

Wieruszów

Miejsce:

Cmentarz żydowski, ul. Żydowska

Okoliczności powstania:

Zbiorowa mogiła 107 obywateli narodowości żydowskiej w tym 21 osób z byłego Podzamcza rozstrzelanych we wrześniu 1939 r. oraz 86 ofiar zbiorowej egzekucji dokonanej w 1942 r. na terenie mykwy. Tablica ufundowana w 1985 r. przez Abrama Majerowicza.

Tekst:

TU SPOCZYWA
86 OSÓB POLSKICH
OBYWATELI
WYZNANIA
MOJŻESZOWEGO
POMORDOWANYCH
PRZEZ
HITLEROWSKICH
LUDOBÓJCÓW
W LATACH 1943-1945
PAMIĘĆ O NICH
NA ZAWSZE NIECH
POZOSTANIE
FUNDATOR - ABRAM
MAJEROWICZ
WIERUSZÓW 1985

Wieruszów - Podzamcze

Miejsce:

ul. Kępińska

Okoliczności powstania:

Pomnik ku czci poległych w walkach o niepodległość Polski w latach 1914-1920 oraz poległych i pomordowanych w latach 1939-1945. Pierwotna nazwa pomnika: „Pomnik powstańców wielkopolskich i wojaków”. Zbudowany w 1925 roku przez powstańców wielkopolskich, którzy tutaj, na tych terenach mieszkali, żyli a obecnie są pochowani na cmentarzu św. Rocha. Teren pod pomnik przekazany został przez Cecylię Długaszewską. Zniszczony przez hitlerowców został odtworzony w 1983 r. Tablice ku czci ofiar z lat 1919-20 i 1939-45.

Tekst:

POMNIK WZNIESIONY
W 1925 ROKU
PRZEZ TOWARZYSTWO
POWSTAŃCÓW I WOJAKÓW
W PODZAMCZU
ZBURZONY PRZEZ
HITLEROWCÓW
ODBUDOWALI MIESZKAŃCY
MIASTA I GMINY WIERUSZÓW
27.XII.1983 R.

Tekst:

CZEŚĆ POLEGŁYM
I POMORDOWANYM
W LATACH
1939-1945

Tekst:

CZEŚĆ POLEGŁYM
W LATACH
1914-1920

Tekst:

ZGINĄŁ JAK GINĄ
RYCERZE
JAK DĄB SIĘ
POWALIŁ
ALE NAS
WSZYSTKICH
SWYM ZGONEM
OCALIŁ
W HOŁDZIE MIESZKAŃCY
PODZAMCZA

Wieruszów - Podzamcze

Miejsce:

Kościół p.w. N.N.M.P, ul. Kuźnicka 11

Okoliczności powstania:

Tablica ufundowana przez rodziców i dzieci pierwszokomunijne w 2010 r. Upamiętnia zamordowanego w Dachau proboszcza i budowniczego kościoła ks. Mariana Myszkowskiego (1889-1942).

Tekst:

KS. PROBOSZCZOWI
MARIANOWI MYSZKOWIAKOWI
BUDOWNICZEMU TEGO KOŚCIOŁA
I PIERWSZEMU PROBOSZCZOWI
TUTEJSZEJ PARAFII,
KTÓRY ZGINĄŁ W OBOZIE
KONCENTRACYJNYM W DACHAU W 1942 R.
OFIARUJĄ WDZIĘCZNI I KOCHAJĄCY
PARAFIANIE PODZAMCZA.
22.06.1889 -12.07.1942

DAR RODZICÓW
I DZIECI PIERWSZOKOMUNIJNYCH
2010 ROK

Wieruszów-Podzamcze

Miejsce:

Cmentarz parafialny Św. Rocha w Wieruszowie - Podzamczu

Okoliczności powstania:

Grób nieznanego żołnierza poległego 1.09.1939 r. na polach Kuźnicy Skakawskiej. Nowy pomnik wzniesiony i poświęcony w 80. rocznicę wybuchu II wojny światowej 1 września 2019 r.

Tekst:

GRÓB
nieznanego
żołnierza
poległego w dniu
1 września 1939

Wieruszów-Podzamcze

Miejsce:

Cmentarz parafialny Św. Rocha w Wieruszowie - Podzamczu

Okoliczności powstania:

Grób Ofiar II wojny światowej, w którym spoczywa m. in. sześcioposobowa rodzina Hoffmanów z nieustaloną liczbą ofiar - mieszkańców Podzamcza rozstrzelanych 1 i 2 września 1939 r.

Tekst:

MOGIŁA
ofiar pomordowanych
przez okupanta niemieckiego
w dniu 1 września 1939

Wieruszów-Podzamcze

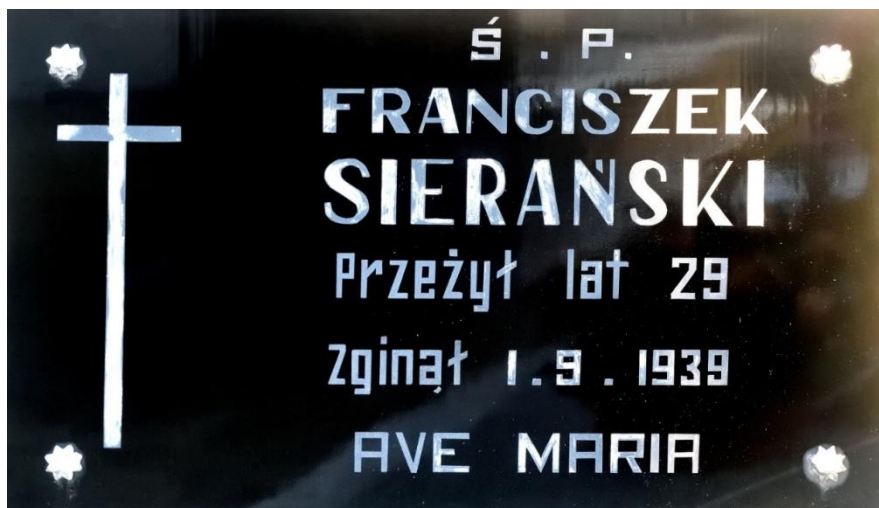

Miejsce:

Cmentarz parafialny Św. Rocha w Wieruszowie - Podzamczu

Okoliczności powstania:

Grób Franciszka Sierańskiego poległego 1 września 1939 r. pod Lubczyną.

Tekst:

Ś.P.
FRANCISZEK
SIERAŃSKI
Przeżył lat 29
zginął 1.9.1939
AVE MARIA

Wieruszów-Podzamcze

Miejsce:

Cmentarz parafialny św. Rocha
w Wieruszowie - Podzamczu

Okoliczności powstania:

Symboliczny grób Jana Demskiego zamordowanego
w obozie koncentracyjnym Auschwitz 12 września
1942 r.

Tekst:

Śp.
DEMBSKI JAN
ur.06.01.1891 zamordowany
w obozie koncentracyjnym
Auschwitz 12.09.1942
Nr Oboz. 39418

Cieszęcin

Miejsce:

Cmentarz parafialny

Okoliczności powstania:

Pomnik żołnierzy Wojska Polskiego z 10 Dywizji Piechoty, poległych we wrześniu 1939 r.

Tekst:

POLEGŁYM
ŻOŁNIERZOM
W OBRONIE
OJCZYZNY
W 1939 ROKU
MIEJSCOWE SPOŁECZEŃSTWO

Cieszęcin

Miejsce:

Cmentarz parafialny

Okoliczności powstania:

Symboliczny grób Bronisława Sikory (1902-1940)
zamordowanego w Charkowie 1940 r.

Tekst:

PRO MEMORIA

ŚP. Kpt. BRONISŁAW SIKORA
URODZONY 16.X.1902 r.
ŻOŁNIERZ WRZEŚNIA 1939 r.
JENIEC STAROBIELSKA
ZAMORDOWANY WIOSNĄ 1940 r.
W CHARKOWIE

Cieszęcin

Miejsce:

Sanktuarium Św. Wojciecha Biskupa i Męczennika,
Cieszęcin 15

Okoliczności powstania:

Tablica upamiętniająca kpt. Bronisława Sikorę
zamordowanego wiosną 1940 r. w Charkowie.

Tekst:

Pro memoria
ś. p. kapitan Bronisław Sikora,
oficer Wojska Polskiego
Syn tej Ziemi
urodzony 16 X 1902 w Osieku
w rodzinie Józefa i Anny ze Stefanów
Uczeń gimnazjum – Ochotnik w wojnie
Polsko-bolszewickiej 1920.
Matura- Męska Szkoła Realna
im. T. Kościuszki w Wieluniu.
Studia na wydziale
matematyczno-przyrodniczym
Uniwersytetu im. A. Mickiewicza
w Poznaniu.
Studia wojskowe:
Oficerska Szkoła Piechoty
W Ostrowiu - Komorowie,
Oficerska Szkoła Artylerii
w Toruniu.
Służba w 4-ym PAL-u w Inowrocławiu.
Wyższa Szkoła Sztabu Generalnego - w Warszawie.
Praca w Wojskowym Instytucie Geograficznym w Warszawie.
1 września 1939- udział w wojnie z Niemcami. Obrona Lwowa 1939.
17 września 1939- udział w wojnie z Rosją.
22 września 1939- kapitulacja Lwowa- podstępne Internowanie przez
Armię Czerwoną- uwięzienie w obozie NKWD w Starobielsku.
Wiosną 1940 zamordowany w Charkowie.
W Garści Ziemi z mogił Oficerów Polskich w Charkowie - pobranej 11 września 1996-
powraca do Ojczyzny

Córki

Wyszanów

Miejsce:
Wyszanów

Okoliczności powstania:

Pomnik „Ku czci pomordowanych 1-2 września 1939 r. w Mikorzynie, Torzeńcu i Wyszanowie”, wybudowany w 1971 r. wg projektu Alfonsa Nowaczyka.

Tekst:

W HOŁDZIE
BESTIALSKO POMORDOWANYM
PRZEZ WEHRMACHT
W DNIACH 1-2 WRZEŚNIA 1939 r.
W MIKORZYNIE I TORZEŃCU;
WYSZANOWIE
SPOŁECZEŃSTWO POWIATÓW:
KĘPIŃSKIEGO
OSTRZESZOWSKIEGO,
WIERUSZOWSKIEGO

Szczególnymi symbolami pamięci o ofiarach II wojny światowej są mogiły oraz pomniki walk i męczeństwa. To one wiążą przeszłość z teraźniejszością. Przywołują w pamięci wydarzenia tworzące historię narodów i państw. Jest ona naznaczona cierpieniem ludzi, którzy mieli imię i nazwisko, żyli w konkretnym czasie i miejscu.

Wyszanów, Torzeniec – wrzesień 1939 r.

Mieszkańcy Wyszanowa i Torzeńca doświadczyli okrucieństwa II wojny światowej już w pierwszych jej dniach. Obie wioski znajdowały się wówczas w województwie poznańskim, w północno – wschodniej części powiatu kępińskiego graniczącego bezpośrednio z Niemcami. Do obrony tego odcinka pasa granicznego wyznaczono 10. Dywizję Piechoty Armii „Łódź” pod dowództwem gen. Franciszka Dindorfa – Ankowicza. Rejon Ostrzeszów – Kępno – Wieluń obsadził Oddział Wydzielony płk. Jana Zientarskiego. Jego zadaniem było prowadzenie działań opóźniających marsz wojsk niemieckich w głąb kraju. Nie budowano tu żadnych umocnień i fortyfikacji. 1 września 1939 r. powiat kępiński zaatakowały oddziały Wehrmachtu z XIII korpusu 8. Armii gen. Johanesa von Blaskowitza, w skład którego wchodziła 10. i 17. Dywizja Piechoty oraz zmotoryzowany pułk SS – Leibstandarte „Adolf Hitler”. Już 1 września Niemcy wkroczyli do Wyszanowa i Torzeńca. Wsie zostały spacyfikowane. Ludność poddana okrutnym aktom terroru.

W Wyszanowie do tragicznych wydarzeń doszło 2 września. Około godz. 14.00 mieszkańców wypędzono z domów. Przez kilka godzin przetrzymywano ich w budynku piekarni. W tym czasie ostrzelano pociskami zapalającymi domy i zabudowania gospodarcze. Spłonęła południowa część wsi, od kościoła w kierunku Wieruszowa. Do okrutnego mordu doszło w piwnicy domu Szyszków, w której schroniło się dwadzieścia jeden osób, głównie matki z dziećmi. Niemcy wrzucili tam kilka granatów. Eksplozję przeżyły tylko trzy kobiety. Około trzydziestu mężczyzn hitlerowcy popędzili do majątku w Torzeńcu, skąd następnego dnia wywieźli ich do obozu koncentracyjnego koło Norymbergi. Po drodze pod wsią Mechnice w dniu 3 września rozstrzelano trzech z nich. Z rąk okupantów zginęło dwadzieścia cztery osoby, w tym trzynastoro dzieci. Na pobliskich polach polegli także trzej polscy żołnierze z 28. Pułku Strzelców Kaniowskich.

W oddalonym o 5 km Torzeńcu Niemcy dopuścili się także bestialskich mordów. 1 września po godz. 23.00 zaczęli podpalać gospodarstwa. Strzelali do uciekających ludzi. W piwnicy pod stodołą Antoniego Kubery spłonęły żywcem kobiety z dziećmi. Rankiem 2 września o godz. 6.00 najeżdżąc zgromadzili mieszkańców na łące w pobliżu posesji Teofila Boślaka. Spośród mężczyzn wybrano osiemnastu i na oczach pozostałych dokonano masowej egzekucji. W Torzeńcu zginęło trzydziestu czterech mieszkańców, wśród nich było sześćoro dzieci. Zastrzelono tu także trzech polskich żołnierzy wziętych wcześniej do niewoli.

Większość ofiar zamordowanych w obu wioskach, spoczywa na cmentarzu parafialnym w Wyszanowie, cztery zostały pochowane w Mikorzynie, trzy w Kępnie.

Niech historia tych tragicznych wydarzeń będzie na zawsze w nas obecna, gdyż „naród, który traci pamięć, traci sumienie”.

OFIARY WRZEŚNIA 1939 r.

WYSZANÓW

Zastrzeleni w trakcie pacyfikacji

Kalmuk Adam - 27 l.
Stasiak Hipolit - 72 l.
Wołyni Wincenty - 43 l.

Zamordowani w piwnicy

Fiołka Stanisława - 30 l.
Fiołka Irena - 3 l.
Fiołka Henryk - 6 l.
Kanička Stefanina - 9 l.
Stasiak Maria - 76 l.
Stępmiak Antonina - 38 l.
Stępmiak Genowefa - 5 l.
Szyska Maria - 39 l.
Szyska Seweryna - 3 l.
Szyska Henryk - 9 l.

Szyska Maria - 12 l.
Szyska Walentyna - 15 l.
Woś Franciszka - 68 l.
Woś Aniela - 4 l.
Woś Jan - 8 l.

Wróbel Anna - 7 l.
Wróbel Wiktoria - 12 l.
Wróbel Lucja - 15 l.

Rozstrzelani pod wsią Mechnice

Kos Walenty - 48 l.
Powolny Michał - 43 l.
Trzeciak Edward - 41 l.

Żołnierze Wojska Polskiego

Gaska Jan - 21 l.
Sikora Marian - 18 l.
Świerczyński Edmund - 20 l.

TORZENIEC

Zastrzeleni w trakcie pacyfikacji

Jakubczyk Piotr - 22 l.
Jeżyński Stanisław - 12 l.
Kokot Piotr - 73 l.
Kubera Antoni - 70 l.

Pietrzak Piotr - 49 l.
Pietrzak Bronisława - 37 l.
Pietrzak Helena - 2 l.
Szukalski Andrzej - 70 l.

Spaleni żywcem w piwnicy

Kubera Jadwiga - 60 l.
Kubera Maria - 30 l.
Muskala Zofia - 29 l.

Muskala Maria - 6 miesięcy
Wieczorek Maria - 35 l.
Wieczorek Janina - 12 l.
Wieczorek Czesława - 5 l.
Wieczorek Irena - 2 l.

Rozstrzelani podczas egzekucji

Baraniak Wincenty - 44 l.
Brylak Stanisław - 69 l.
Brylak Antoni - 22 l.
Chwalisz Stanisław - 62 l.
Demski Jan - 66 l.
Klepacz Jan - 33 l.
Kluska Franciszek - 73 l.
Kowaliński Antoni - 72 l.

Malak Antoni - 50 l.
Malinowski Franciszek - 49 l.
Marczak Piotr - 48 l.
Marczak Antoni - 32 l.
Nikodem Idzi - 72 l.
Olak Antoni - 55 l.
Podemski Jan - 44 l.
Przywara Eugeniusz - 35 l.
Sadowski Józef - 43 l.
Sępiński Józef - 45 l.

Żołnierze Wojska Polskiego

NN
NN
NN

Wyszanów

Miejsce:

Cmentarz parafialny

Okoliczności powstania:

Zbiorowa mogiła mieszkańców Wyszanowa zamordowanych we wrześniu 1939 r.

Tekst:

MIEJSCE UŚWIĘCONE
MĘCZEŃSKĄ KRWIĄ POLAKÓW
ZAMORDOWANYCH PRZEZ HITLEROWCÓW
WE WRZEŚNIU 1939 ROKU

SZYSZKA MARIA	FIOŁKA IRENA
SZYSZKA MARIA	STASIAK MARIA

SZYSZKA WALENTYNA	STASIAK HIPOLIT
SZYSZKA HENRYK	WOŚ JAN
SZYSZKA SEWERYNA	WOŚ ANIELA
WRÓBEL WIKTOR	KĄLMUK ADAM
WRÓBEL ANNA	WOLNY WINCENTY
FIOŁKA STANISŁAWA	GĄSKA JAN
FIOŁKA HENRYK	SIKORA MARIAN
ŚWIERCZYŃSKI EDMUND	

Wyszanów

Miejsce:

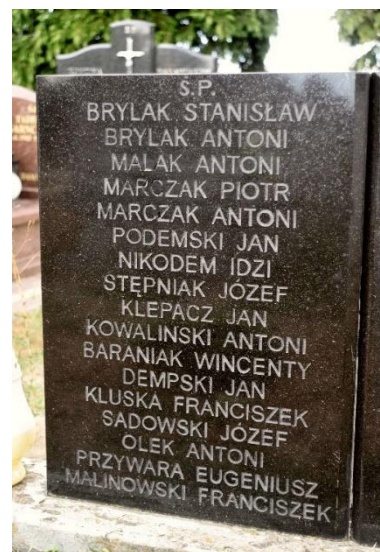
Cmentarz parafialny

Okoliczności powstania:

Zbiorowa mogiła 34 osób zamordowanych 1 i 2 września 1939 r. w Torzeńcu.

Tekst:

*MIEJSCE WIECZNEGO SPOCZYNKU
OFIAR DRUGIEJ WOJNY ŚWIATOWEJ
34 MIESZKAŃCÓW WSI TORZENIEC
ZAMORDOWANYCH PRZEZ HITLEROWCÓW
DNIA 2 WRZEŚNIA 1939 ROKU*

Wyszanów

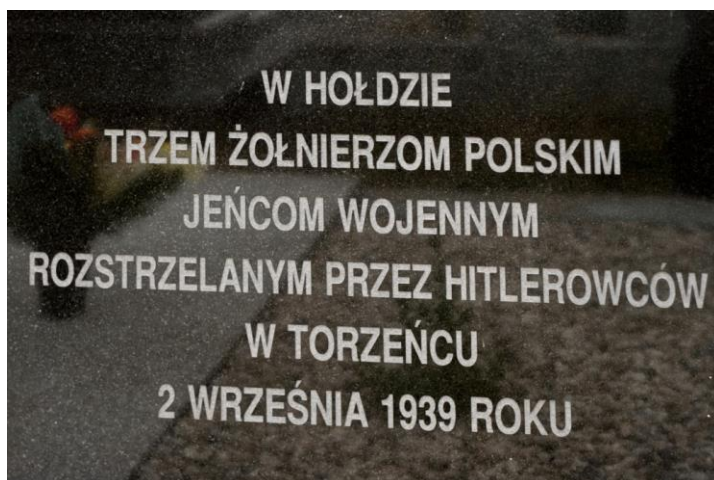

Miejsce:

Cmentarz parafialny

Okoliczności powstania:

Mogiła 3 jeńców, żołnierzy Wojska Polskiego,
zamordowanych 2 września 1939 w Torzeńcu.

Tekst:

*W HOŁDZIE ŻOŁNIERZOM POLSKIM
JEŃCOM WOJENNYM
ROZSTRZELANYM
PRZEZ HITLEROWCÓW
W TORZEŃCU
2 WRZEŚNIA 1939 ROKU*

Wyszanów

Miejsce:

Cmentarz parafialny

Okoliczności powstania:

Mogiła żołnierzy polskich 28 pułku Strzelców Kaniowskich, 10 Dywizji Piechoty Armii „Łódź” poległych w Wyszanowie 2 września 1939 r.

Tekst:

MIEJSCE WIECZNEGO SPOCZYNKU
ŻOŁNIERZY POLSKICH
28 PUŁKU STRZELCÓW KANIEWSKICH Z ŁODZI
10 DYWIZJI PIECHOTY
ARMII „ŁÓDŹ”
POLEGŁYCH W WYSZANOWIE
W WALCE Z HITLEROWSKIM NAJEŹDŻĄ
2 WRZEŚNIA 1939 ROKU
CZEŚĆ ICH PAMIĘCI

Wyszanów

Miejsce:

Cmentarz parafialny

Okoliczności powstania:

Grób Michała Powolnego zamordowanego 3 września 1939 r.
w Mechnicach.

Tekst:

Tu spoczywa w Bogu

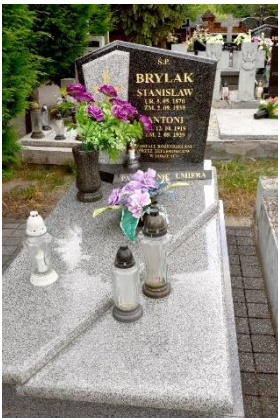
Ś.P.

MICHAŁ POWOLNY

Zamordowany przez hitlerowców w Mechnicach dnia 3.9.1939

ur. 17.9.1889

Ave Maria

Miejsce:

Cmentarz parafialny

Okoliczności powstania:

Grób Stanisława i Antoniego Brylaków zamordowanych
2 września 1939 r. w Torzeńcu.

Tekst:

Ś.P.

BRYLAK STANISŁAW

UR.5.05.1870

ZM.2.09.1939

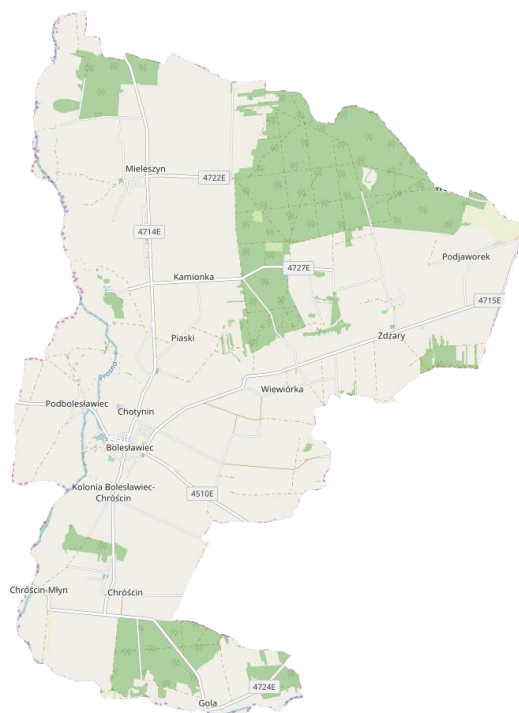
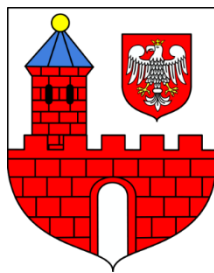
ANTONI

UR.12.04.1919

ZM.2.09.1939

ZOSTALI ROZSTRZELANI PRZEZ HITLEROWCÓW W TORZENCU

MIEJSCA PAMIĘCI GMINY BOLESŁAWIEC

Bolesławiec

Miejsce:

Bolesławiec, Rynek

Okoliczności powstania:

Pomnik Pamięci Narodowej wzniesiony po II wojnie światowej.

Miejsce:

Bolesławiec, Rynek 1

Okoliczności powstania:

Tablica upamiętniająca ofiary II wojny światowej i mieszkańców gminy umiejscowiona na byłym posterunku policji w okresie międzywojennym.

Tekst:

WSZYSTKIM ZAMORDOWANYM
I POLEGŁYM W GM. BOLESŁAWIEC
W LATACH 1939-1945
W 40 ROCZNICĘ WYBUCHU
II WOJNY ŚWIATOWEJ
MIESZKAŃCY GM BOLESŁAWIEC

Bolesławiec

Miejsce:

Cmentarz parafialny

Okoliczności powstania:

Zbiorowy grób 9 mieszkańców Bolesławca
zamordowanych przez hitlerowców.

Tekst:

TU SPOCZYWAJĄ
MIESZKAŃCY BOLESŁAWCA
ZAMORDOWANI PRZEZ NIEMIECKIEGO OKUPANTA
W LATACH 1939-1944
ŚP.

MARIAN CYGA
ANTONI CZUBOWICZ
ANTONINA FINGAS
JÓZEF FINGAS
KONSTANTY KLIK

PAWEŁ KLIMAS
ALEKSANDER KRZEMIEN
MARIANNA KURZAWA
JAN LIZOŃ
PIOTR LIZOŃ

Bolesławiec

Miejsce:

Szkoła Podstawowa im. Korpusu Ochrony Pogranicza,
ul. Szkolna 4

Okoliczności powstania:

Dęby Pamięci posadzone 20.10.2010 r. w ramach programu
„Katyń... ocalić od zapomnienia”.

Tekst:

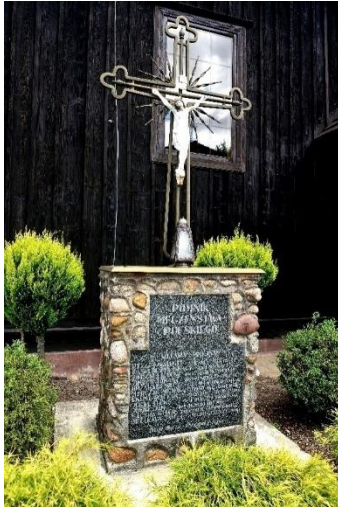
DĄB PAMIĘCI
POSADZONY 20.10.2010 R.
DLA UHONOROWANIA
POR. CZESŁAWA NOSKO
S. ANTONIEGO, UR. 14.01.1911 R.
NA SZARKOWSZYŹNIE OBROŃCY BOLESŁAWCA
ZAMORDOWANEGO W 1940 ROKU PRZEZ NKWD
CZEŚĆ JEGO PAMIĘCI
PROGRAM „KATYŃ... OCALIĆ OD ZAPOMNIENIA

Tekst:

DĄB PAMIĘCI
POSADZONY 20.10.2010 R.
DLA UHONOROWANIA
PŁK. FELIKSA KOPCIA
S. STANISŁAWA, UR. 09.06.1895 R.
W BRAŃSKU OBROŃCY BOLESŁAWCA
ZAMORDOWANEGO W 1940 ROKU PRZEZ NKWD
CZEŚĆ JEGO PAMIĘCI
PROGRAM „KATYŃ... OCALIĆ OD ZAPOMNIENIA”

Chróścín

Miejsce:

Kościół p.w. Św. Mikołaja w Chróscinie

Okoliczności powstania:

Pomnik męczeństwa upamiętniający 11 ofiar parafian poległych w latach 1939-1945.

Tekst:

„POMNIK
MĘCZEŃSTWA
POLSKIEGO
OFIARY WOJNY
Ś.P.

PYZAŁA WALENTY zastrzelony 1.9.1939 GODZ. 8.30
KASPERCZYK IGNACY zginął na froncie 9.1939
ZIMOCH TADEUSZ rozstrzelany 26.7.1944 KOSTÓW
ZIMOCH TOMASZ rozstrzelany 26.7.1944 KOSTÓW
BRZĄKAŁA MIECZYSLAW ar. 26.7.1944 zamordowany w Łodzi
MARCZAK MICHAŁ ar. 26.7.1944 zamordowany w Łodzi
KNEFEL WACŁAW rozstrzelany 22.9.1944 RADOSTÓW
JOKIEL FELIKS rozstrzelany 22.9.1944 RADOSTÓW
JOKIEL JAN zamordowany w Łodzi 1944
MAŁCZKA STEFAN zamordowany 29.9.1944 Radostów
BRZĄKAŁA JAN ar. 11.1944 zginął 1.1945 w Poznaniu
Bogu duszę - Ojczyźnie życie

Żdżary

Miejsce:

Cmentarz parafialny

Okoliczności powstania:

Grób Aleksandra Homczycy – żołnierza Wojska Polskiego poległego 1.09.1939 r.

Tekst 1:

NIEZNANYM
ŻOŁNIERZOM
I CYWIŁOM
POLEGŁYM,
ZA WOLNĄ POLSKĘ

CZEŚĆ I CHWAŁA

Tekst 2:

ŻOŁNIERZ
WOJ. POL.
ALEKSANDER HOMCZYC
Z SOKOŁÓWKI
POW. TARNOPOL
ZGINĄŁ ŚMIERCIA
BOHATERSKĄ 1.IX.1939
W OBRONIE OJCZYZNY

Piaski k. Bolesławca

Miejsce:

Cmentarz parafialny

Okoliczności powstania:

Grób Tomasza Pokory - sołtysa wsi Piaski oraz Franciszka Bojarskiego podoficera WP z Tarnowskich Gór, poległych 1.09.1939 r.

Tekst:

TU SPOCZYWAJĄ
Ś.P.
FRANCISZEK BOJARSKI
PODPORUCZNIK
Z TARNOWSKICH GÓR
TOMASZ POKORA
SOŁTYS WSI PIASKI
PRZEŻYŁ LAT 44
POLEGLI NA POSTERUNKU
W OBRONIE OJCZYZNY
W DNIU 1.9.1939 R.
CZEŚĆ ICH PAMIĘCI

Piaski k. Bolesławca

Miejsce:

Cmentarz parafialny

Okoliczności powstania:

Grób zamordowanych przez najeźdźców hitlerowskich. Miejsce spoczynku ok. 30 osób zamordowanych w sierpniu 1944 roku.

Tekst:

(...) PRZEŻYŁ LAT 50 (...)
(...) PRZEŻYŁ LAT (...)
ZAMORDOWANI 22.07.194 (...)
PRZEZ
NAJEŹDŹCÓW HITLEROWSKICH

Mieleszyn

Miejsce:

Plac przy kościele parafialnym p.w. Św. Marii Magdaleny w Mieleszynie

Okoliczności powstania:

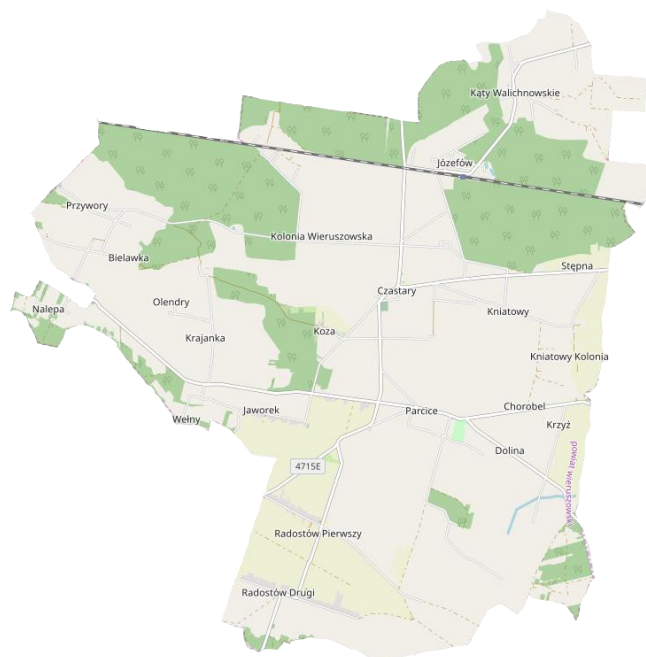
Obelisk upamiętniający ofiary kampanii wrześniowej II wojny światowej oraz obozów koncentracyjnych i łagrów sowieckich, odsłonięty w stulecie odzyskania niepodległości na miejscu spalonego przez Niemców kościoła 2 września 1939 r.

Tekst:

W STULECIE
ODZYSKANIA
NIEPODLEGŁOŚCI
NA MIEJSCU KOŚCIOŁA
SPALONEGO PRZEZ NIEMCÓW 2.09.1939 r.
ODDAJEMY CZEŚĆ
WALCZĄCYM
O
NIEPODLEGŁOŚĆ
OFIAROM
KAMPANII
WRZEŚNIOWEJ
II WOJNY ŚWIATOWEJ,
OBOZÓW KONCENTRACYJNYCH,
ŁAGRÓW SOWIECKICH.
PARAFIANIE

MIEJSCA PAMIĘCI GMINY CZASTARY

Krajanka

Miejsce:

Przy trasie Klatka - Parcice, (poła krajeńskie)

Okoliczności powstania:

W okolicach wsi Krajanka w 1966 r. został odstonięty obelisk upamiętniający poległych polskich żołnierzy. Zginęli 1 września 1939 r. Zostali pochowani na cmentarzu w Czastarach. W 2009 r.

z okazji 70 rocznicy wybuchu II wojny światowej, dokonano rozbudowy pomnika.

Tekst:

1939
POLEGŁYM NA
POLU CHWAŁY
ŻYCIE SWE
ZA POLSKĘ ODDALI
por. SAS WIKTOR
ppor. ZAJDEL TADEUSZ
kapr. DĘBSKI STEFAN
szer. DREZNER LEON
szer. ZIMUCH STEFAN
BEZIMIENNY ŻOŁNIERZ

CZEŚĆ ICH PAMIĘCI

Tekst:

W 70-TĄ ROCZNICĘ
WYBUCHU II WOJNY ŚWIATOWEJ
W HOŁDZIE ŻOŁNIERZOM
POLEGŁYM W OBRONIE OJCZYZNY

Czastary

Miejsce:

Cmentarz parafialny

Okoliczności powstania:

Zbiorowa mogiła 6 żołnierzy Wojska Polskiego poległych pod Krajanką 1.09.1939 r.

Tekst:

POLEGŁYM NA POLU CHWAŁY 1939

POR. SAS WIKTOR

PPOR. ZAJDEL TADEUSZ

KAPR. DĘBSKI STEFAN

SZER. DREZNER LEON

SZER. ZIMOCH STEFAN

BEZIMIENNY ŻOŁNIERZ

CZEŚĆ ICH PAMIĘCI

Czastary

Miejsce:

Cmentarz parafialny

Okoliczności powstania:

Grób ks. Bolesława Stradowskiego, proboszcza parafii Czastary w latach 1939-1940 zastrzelonego na plebanii 21.05.1940 r. Żył lat 44.

Tekst:

Ś. P.

KS. BOLESŁAW STRADOWSKI
PROBOSZCZ PARAFII CZASTARY
W LATACH 1939 - 1940
ZASTRZELONY NA PLEBANII
DN. 21.05.1940
PRZEZ OKUPANTA NIEMIECKIEGO
ŻYŁ LAT 44

Czastary

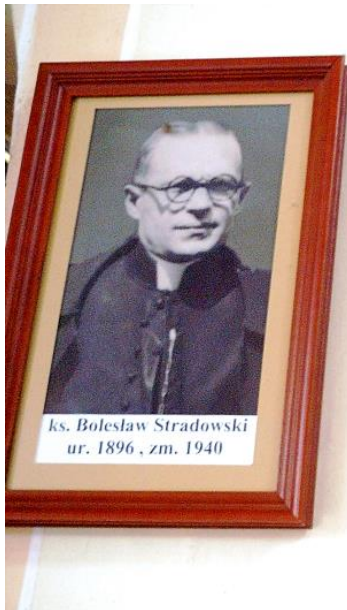

Miejsce:

Kościół p.w. Narodzenia NMP w Czastarach

Okoliczności powstania:

Tablica pamiątkowa ku czci zamordowanego
ks. Bolesława Stradowskiego

ks. Bolesław Stradowski
ur. 1896, zm. 1940

W OBRONIE PRAW BOSKICH
I PRAW CZŁOWIEKA
S. P.
KS. BOLESŁAW STRADOWSKI
PADŁ Z REKI NIEMIECKIEJ
NA POSTERUNKU KAPŁANA
W CZASTARACH 21. V. 1940 R.
PRZEŻYŁ LAT 44
POKÓJ JEGO DUSZY!

Czastary

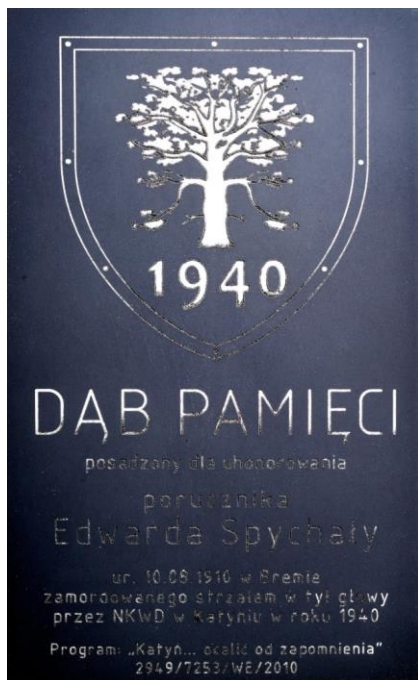

Miejsce:

Szkoła Podstawowa im. Bohaterów Września 1939 roku, ul. Szkolna 4

Okoliczności powstania:

Dąb pamięci i obelisk ku czci Edwarda Spychały ur. 10.08.1910 r.
kierownika szkoły w Krajance.

Tekst:

1940

DĄB PAMIĘCI

Porucznika

Edwarda Spychały

ur. 10.08.1910 w Bremie

zamordowanego strzałem w tył głowy
przez NKWD w Katyniu w roku 1940

Program: „Katyn... ocalić od zapomnienia”
2949/7253/WE/2010

Radostów I

Miejsce:

Szkoła Podstawowa w Radostowie

Okoliczności powstania:

Pomnik wzniesiony w 1975 r. wg projektu Alfonsa Nowaczyka, „Ku czci Polaków zamordowanych w latach 1939 - 1945 przez Niemców. Pomnik nawiązuje do wydarzeń z 1945 r. na posterunku żandarmerii hitlerowskiej w Radostowie.

Zginęło tu ok. 26 osób.

Tekst:

W HOŁDZIE
OBYWATEŁOM POLSKIM
POMORDOWANYM
w RADOSTWIE
W LATACH-1939-1945 r.
PRZEZ ŻANDARMERIE HITLEROWSKĄ
SPOŁECZEŃSTWO GMINY CZASTARY
STYCZEŃ 1975 r.

Radostów II

Miejsce:

Cmentarz parafialny

Okoliczności powstania:

Grób Franciszka Fiacka.

Zginął 19.11.1943 r.

Ofiara cywilna.

Tekst:

Tu spoczywa w Bogu ś.p.

FRANCISZEK

FIACEK

ur. 2.5.1902 r.

zginął śm. tragiczną

dn. 19.11.1943

Pokój Jego duszy.

Radostów I

Miejsce:

Kościół p.w. Św. Rocha w Radostowie

Tekst 1:

BOŻE, TY PRZEZ
ŚMIERĆ CHRYSZTUSA
OTWORZYŁEŚ NAM BRAMY
ŻYCIA WIECZNEGO.

PRZYJMIJ DO GRONA
ZBAWIONYCH W NIEBIE
NASZYCH ZMARŁYCH,
ZWŁASZCZA TYCH,
KTÓRZY OD ZARANIA,
PAŃSTWA POLSKIEGO
STRZEGLI SUWERENNOŚCI
I WOLNOŚCI NASZEGO NARODU,
SKŁADAJĄC NA OŁTARZU
OJCZYZNY OFIARĘ
Z WŁASNEGO ŻYCIA

Tekst 2:

PRZED TWE OŁTARZE
ZANOSIM BŁAGANIE
OJCZYZNĘ WOLNĄ
POBŁOGOSŁAW PANIE

Radostów I

Miejsce:

Szkoła Podstawowa w Radostowie

Okoliczności powstania:

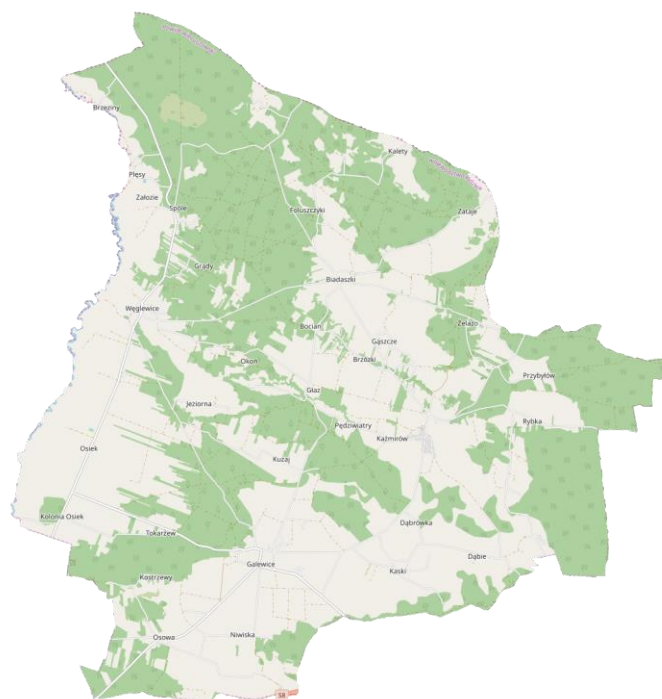
Dąb Katyński i obelisk ku czci por. Antoniego Płonki ur. 1904 r. w ramach Program „Katyń... ocalić od zapomnienia”.

Tekst:

DĄB PAMIĘCI
POSADZONY
DLA UCHONOROWANIA
ppor. ANTONIEGO PŁONKI
UR. 21.04.1901 r. W RADOSTOWIE
ZAMORDOWANEGO
W KATYNIU W 1940 R.

MIEJSCA PAMIĘCI GMINY GALEWICE

Galewice

Miejsce:

Cmentarz parafialny

Okoliczności powstania:

Zbiorowa mogiła zamordowanych przez hitlerowców
w lipcu 1944 r.

Tekst:

TU SPOCZYWAJĄ
ZAMORDOWANI W LIPCU 1944 r.
PRZEZ HITLEROWCÓW
ZA WOLNOŚĆ OJCZYZNY
CZEŚĆ ICH PAMIĘCI

Galewice

Miejsce:

Szkoła Podstawowa w Galewicach,
ul. Marii Konopnickiej 20

Okoliczności powstania:

Obelisk upamiętniający mieszkańców gminy
Galewice poległych w czasie II wojny światowej
w Katyniu, Charkowie i Miednoje.
Odświeżony 16 kwietnia 2010 r.

Tekst:

70 ROCZNICA
ZBRODNI KATYŃSKIEJ
1940-2010
Pamięci Ofiar
Tadeusza Jędrasika
Ludwika Karkoszki
Stanisława Pietruszki
Kazimierza Pruskiego
Józefa Ratajka
Bronisława Sikory
Józefa Szewczyka
Franciszka Zapłotnego
Społeczeństwo Gminy Galewice

Biadaszki

Miejsce:

Obelisk w centrum wsi Biadaszki

Okoliczności powstania:

Obelisk w Biadaszkach upamiętnia 70 rocznicę spalenia wsi Biadaszki. Wkraczające wojska niemieckie do Biadaszek podpalają ok. 60 zabudowań mieszkalnych wraz z przyległymi budynkami gospodarczymi. Mieszkańcy musieli uciekać do sąsiednich wiosek. Wśród ocalałych tamte dni pozostały na zawsze w pamięci.

Tekst:

W 70-TĄ ROCZNICĘ
SPALENIA WSI BIADASZKI
PRZEZ WOJSKO NIEMIECKIE

MIESZKAŃCY
1939-2009

Ostrówek

Miejsce:

Cmentarz parafialny

Okoliczności powstania:

Grób upamiętniający mieszkańców poległych
2 września 1939 r.

Tekst:

PIERWSZE OFIARY WOJNY
W OSTRÓWKU

02.09.1939

WOJCIECH GÓRALSKI
JÓZEFA BINKOWSKA
MICHAŁ DULSKI
STANISŁAWA DULSKA
ANDRZEJ KRZEMIEN

AVE MARIA

Węglewice

Miejsce:

Stary cmentarz

Okoliczności powstania:

Grób 2 żołnierzy Wojska Polskiego sierż. Władysława Sawonia i por. Jana Wiśniewskiego z 28 pp 10 DP poległych 2 września 1939 r.

Tekst

"Nie dajmy zginąć poległym"

Pamięci

Polskich Żołnierzy

z 28 pp 10 DP poległych

w Węglewicach

w dniu 2 IX 1939 r.

por. Jan

Wiśniewski

sierż. Władysław

Sawoń

Węglewice

Miejsce:

Stary cmentarz

Okoliczności powstania:

Grób mieszkańca Walentego Pacyny zamordowanego
29.10.1943 r. Ofiara cywilna.

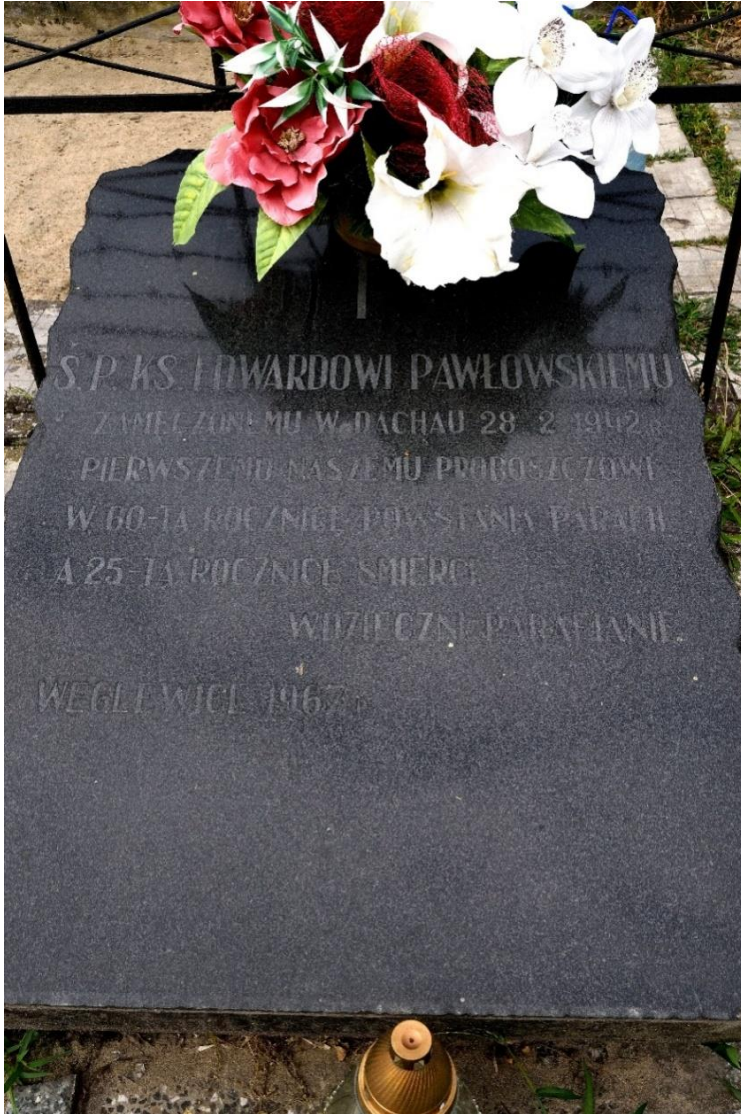

Tekst:

Ś. P.
PACYNA WALENTY
ZGINĄŁ Z RĘKI WROGA
ZAMORDOWANY
DN 29 X 1943 r.
ŻYŁ LAT 24

SPOCZYWA W BOGU

Węglewice

Miejsce:

Cmentarz parafialny

Okoliczności powstania:

Tablica pamiątkowa ks. Edwarda Pawłowskiego proboszcza parafii w Węglewiczach zamordowanego w Dachau 28.02.1942 r.

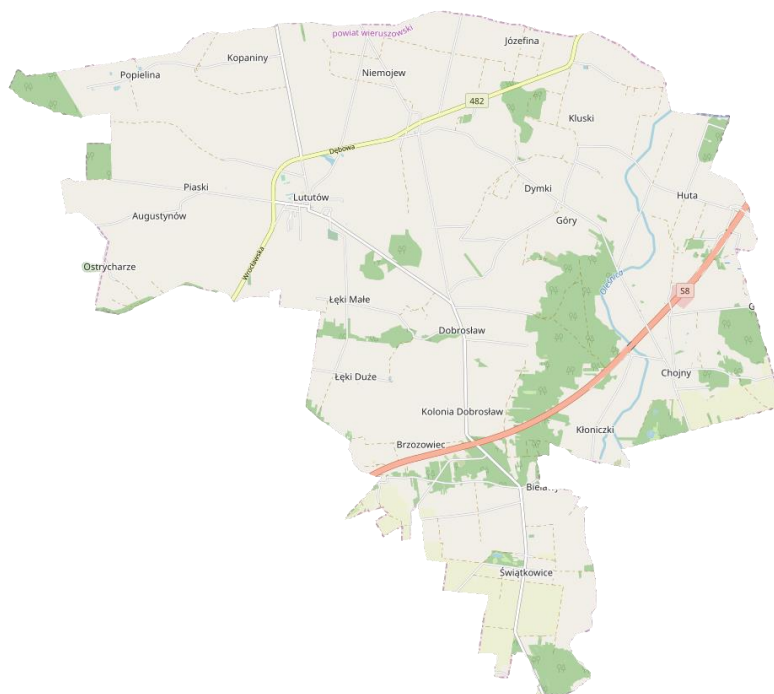
Tekst:

Ś.P. KS. EDWARDOWI
PAWŁOWSKIEMU
ZAMĘCZONEMU W DACHAU
28.2.1942 r.

PIERWSZEMU NASZEMU
PROBOSZCZOWI
W 60-TĄ ROCZNICĘ
POWSTANIA PARAFII
A 25-ROCZNICĘ ŚMIERCI
WDZIĘCZNI PARAFIANIE

WĘGLEWICE 1967

MIEJSCA PAMIĘCI GMINY LUTUTÓW

Lututów

Miejsce:

Lututów, Rynek

Okoliczności powstania:

Obelisk na rynku, poświęcony mieszkańcom Lututowa zamordowanym i poległym w obronie Ojczyzny.

Tekst:

PAMIĘCI MIESZKAŃCÓW
GMINY LUTUTÓW
POLEGŁYCH
ZAMORDOWANYCH
ZAGINIONYCH
PRZEŚLADOWANYCH
WRZESIEŃ 1989 r.

Lututów

Miejsce:

Lututów, Rynek

Okoliczności powstania:

Obelisk upamiętniający pomordowanych gminy żydowskiej w Lututowie.

Powstał w 2010 r.

Napis w trzech językach: polskim, angielskim i hebrajskim.

Fundacja Ochrony Dziedzictwa Żydowskiego.

Tekst:

PAMIĘCI GMINY ŻYDOWSKIEJ W LUTUTOWIE
ISTNIEJĄCEJ W LATACH OK. 1650-1942
UNICESTWIONEJ PODCZAS HOLOKAUSTU

5770/210
FUNDACJA
OCHRONY
DZIEDZICTWA
ŻYDOWSKIEGO
www.lodz.pl

Lututów

Miejsce:

Lututów, Rynek

Okoliczności powstania:

Obelisk upamiętniający Mariana Gwiazdowskiego
ur. 25.08.1912 r. w Niemojewie, nauczyciela na Kresach.
Zastrzelony w lutym 1940 r. przez NKWD.
Odślonięty 30 kwietnia 2010 r. w 70-rocznicę zbrodni
katyńskiej.

Tekst:

ppor. MARIAN GWIAZDOWSKI
NAUCZYCIEL
KRESY WSCHODNIE RP

Miejsce:

Lututów, Rynek

Okoliczności powstania:

Obelisk upamiętniający Walentego Kubasiewicza
ur. w 1898 r. w Lututowie, zamordowanego w Katyniu.
Odślonięty 30 kwietnia 2010 r. w 70-rocznicę zbrodni katyńskiej.

Tekst:

st. przod. WALENTY KUBASIEWICZ
KOMENDANT POLICJI
W ŁUCKU

Lututów

Miejsce:

Lututów, ul. Jana Pawła Stalskiego

Okoliczności powstania:

Obelisk upamiętniający Emila Penno ur. 19.09.1900 r.
w Sumiszewie, administratora majątku w Świątkowicach.
Zamordowany w Charkowie wiosną 1940 r.
Odślonięty 30 kwietnia 2010 r. w 70-rocznicę zbrodni katyńskiej.

Tekst:

ppor. kaw. EMIL PENNO
ADMINISTRATOR
MAJĄTKU
ŚWIĄTKOWICE

Miejsce:

Lututów, ul. Jana Pawła Stalskiego

Okoliczności powstania:

Obelisk upamiętniający Antoniego Sołtysiaka ur. 25.07.1882 r.
w Bołkowie komendanta posterunku w Lututowie. Zamordowany
w 1940 r. w siedzibie NKWD w Kalininie. Pochowany w Miednoje.
Odślonięty 30 kwietnia 2010 r. w 70-rocznicę zbrodni katyńskiej.

Tekst:

st. post. ANTONI SOŁTYSIAK
KOMENDANT
POSTERUNKU
W LUTUTOWIE

Lututów

Miejsce:

Lututów, ul. Jana Pawła Stalskiego

Okoliczności powstania:

Obelisk upamiętniający Mariana Baranowskiego ur. 07.05.1912 r. w Naramicach, nauczyciela Szkoły Podstawowej w Popielinie w latach 1935-1938.

Odsłonięty 30 kwietnia 2010 r. w 70-rocznicę zbrodni katyńskiej.

Tekst:

ppor. MARIAN
STANISŁAW
BARANOWSKI
NAUCZYCIEL PSP W POPIELINIE

Miejsce:

Szkoła Podstawowa im. Powstańców 1863 r. w Lututowie

Okoliczności powstania:

Obelisk upamiętniający Jana Pawła Stalskiego, ur. 09.06.1900 r. w m. Cierno, nauczyciela Publicznej Szkoły Powszechnej w Lututowie zamordowanego wiosną 1940 r. w Charkowie.

Odsłonięty 30 kwietnia 2010 r. w 70-rocznicę zbrodni katyńskiej.

Tekst:

Ppor. JAN PAWEŁ STALSKI
NAUCZYCIEL PSP
W LUTUTOWIE

Lututów

Miejsce:

Szkoła Podstawowa im. Powstańców 1863 r.
w Lututowie

Okoliczności powstania:

Tablica upamiętniająca mieszkańców gminy Lututów –
ofiary zbrodni katyńskiej, odsłonięta 3.04.2010 r.
w 70-rocznicę zbrodni katyńskiej.

Tekst:

PAMIĘCI
MIESZKAŃCÓW GMINY LUTUTÓW
OFIAR ZBRODNI KATYŃSKIEJ
St. przod. WALENTY KUBASIEWICZ, KOM. POLICJI
W ŁUCKU
Ppor. MARIAN STANISŁAW BARANOWSKI, NAUCZYCIEL
PSP W POPIELINIE
Ppor. MARIAN GWIAZDOWSKI, NAUCZYCIEL KRESY
WSCH.RP
Ppor. LEON IG. KULESZA, NAUCZYCIEL W LUTUTOWIE
Ppor. kaw. ANTONI SOŁTYSIAK, KOMENDANT
POSTERUNKU W LUTUTOWIE
Ppor. JAN PAWEŁ STALSKI, NAUCZYCIEL PSP W LUTUTOWIE
Por. FRANCISZEK SUŁKOWSKI, MIERNICZY PRZYSIĘGŁY
W 70-TĄ ROCZNICĘ ZBRODNI KATYŃSKIEJ
SPOŁECZEŃSTWO GMINY LUTUTÓW
30.04.2010 r.

Lututów

Miejsce:

Lututów, ul. Jana Pawła Stalskiego

Okoliczności powstania:

Tablica upamiętniająca zamordowanego w 1940 roku w Charkowie Jana Pawła Stalskiego, nauczyciela przysposobienia wojskowego i wychowania fizycznego w Lututowie.

Tekst:

Jan Stalski urodził się 9 czerwca 1900 r. w m. Cierno, dawne woj. kieleckie.

W latach 1918-1922 uczęszczał do Państwowego Seminarium Nauczycielskiego w Jędrzejowie, 21 czerwca 1924 r. uzyskał maturę w Państwowym Seminarium Nauczycielskim w Tomaszowie Mazowieckim.

W okresie od lipca do listopada 1920 r. brał udział – jako ochotnik – w bitwach stoczonych przez 25 Pułk Piechoty pod Kowlem i Sarnami w woj. Wołyńskim.

Latem 1929 r. ukończył Kurs Szkoły Podchorążych Rezerwy Piechoty w Grudziądzu, z dniem 1 września 1929 został mianowany podporucznikiem rezerwy piechoty i przydzielony do 29 Pułku Piechoty w Kaliszu.

Był aktywnym działaczem takich organizacji jak: Przysposobienie Wojskowe, Związek Powstańców, Związek Obrony Kresów Zachodnich, Liga Obrony Powietrznej Państwa i Ochotnicza Straż Pożarna.

Od września 1924 r. był nauczycielem publicznych szkół powszechnych. Do Lututowa przybył w 1935 r.

Nauczyciel przysposobienia wojskowego i wychowania fizycznego. Był komendantem oddziału organizacji patriotycznej „Strzelec”.

Zmobilizowany w sierpniu 1939 r. dostał się do niewoli sowieckiej.

Przebywał w obozie w Starobielsku.

Zamordowany wiosną w 1940 r. w Charkowie.

Lututów

Miejsce:

Cmentarz parafialny

Okoliczności powstania:

Grób Kazimierza Greli zamordowanego przez hitlerowców
15 czerwca 1940 r.

Tekst:

KAZIMIERZ GRELA
zginął z rąk hitlerowskich
ur. 25.11.1918 † 15.6.1940

Miejsce:

Cmentarz parafialny

Okoliczności powstania:

Grób Józefa Grobelnego zamordowanego
przez hitlerowców w 1942 r.

Tekst:

Tu Spoczywa w Bogu
Ś.P.
JÓZEF GROBELNY
24.7.1911
Zginął Śmiercią Męczeńską
z rąk hitlerowskiego okupanta
17.03.1942
Młode swoje życie oddał w obronie Ojczyzny
SPÓŁECZEŃSTWO LUTUTOWA

Lututów

Miejsce:

Cmentarz parafialny

Okoliczności powstania:

Grób Hermana Witycha - oficera Wojska Polskiego.

Tekst:

Ś.P.

HERMAN WITYCH

*25.05.1913

† 29.05.1942

OFICER W.P.

Miejsce:

Cmentarz parafialny

Okoliczności powstania:

Grób Antoniego Kupisa – strzelca

31 P.P. II komp. C.K.M. poległego 6 września
1939 r.

Tekst:

Ś.P.

ANTONII KUPIS

STRZELEC 31 P.P.III KOMP. C.K.M

ŻYŁ LAT 23

POLEGŁ 6 IX 1939 R.

CZEŚĆ JEGO PAMIĘCI

Lututów

Miejsce:

Cmentarz parafialny

Okoliczności powstania:

Grób Józefa Wyganowskiego zamordowanego przez hitlerowców w obozie koncentracyjnym Mauthausen-Gusen.

Tekst:

Ś.P.
JÓZEF
WYGANOWSKI
1872-1941 MAUTHAUSEN GUSEN
JEZU UFAM TOBIE
RODZICOM - CÓRKA I SYN

Lututów

Miejsce:

Cmentarz parafialny

Okoliczności powstania:

Grób Stanisława Krysińskiego zamordowanego przez hitlerowców w obozie koncentracyjnym Mauthausen-Gusen.

Tekst:

Ś.P.
STANISŁAW
KRYSIŃSKI
przeżył lat 41
zm. 26.10.1940
w obozie konc.
Mauthausen Gusen

Chojny

Miejsce:

Plac przy kościele p.w. Św. Maksymiliana Marii Kolbego w Chojnach

Okoliczności powstania:

Obelisk upamiętniający poległych Polaków w Katyniu, Smoleńsku oraz w innych miejscach kaźni.

Tekst:

*Przechodniu!
Zatrzymaj się na chwilę
i pomyśl o swej Ojczyźnie
okupionej Męczeńską Krwią
tylu swoich Córek i Synów*

Obelisk postawiono
W HOŁDZIE POLAKOM,
KTÓRZY ZGINĘLI
W SŁUŻBIE OJCZYŻNIE
W KATYNIU, SMOLEŃSKU
I INNYCH MIEJSCACH KAŻNI
NA „NIELUDZKIEJ ZIEMI”
RODACY

*Za szkłem szczątki prezydenckiego samolotu
oraz ziemia ze Smoleńska, Miednoje i Katynia
przywieziona przez uczestnika
X Motocyklowego Rajdu Katyńskiego*

*W rocznicę tragedii
Chojny, dn.10.IV.2011*

Huta

Miejsce:

Plac przy kaplicy p.w. Św. Urszuli Ledóchowskiej w Hucie

Okoliczności powstania:

Obelisk upamiętniający żołnierzy Wojska Polskiego, którzy zginęli w Hucie i okolicznych wioskach oraz zamordowanych w śledztwie PUBP w latach 1945-1956.

Tekst:

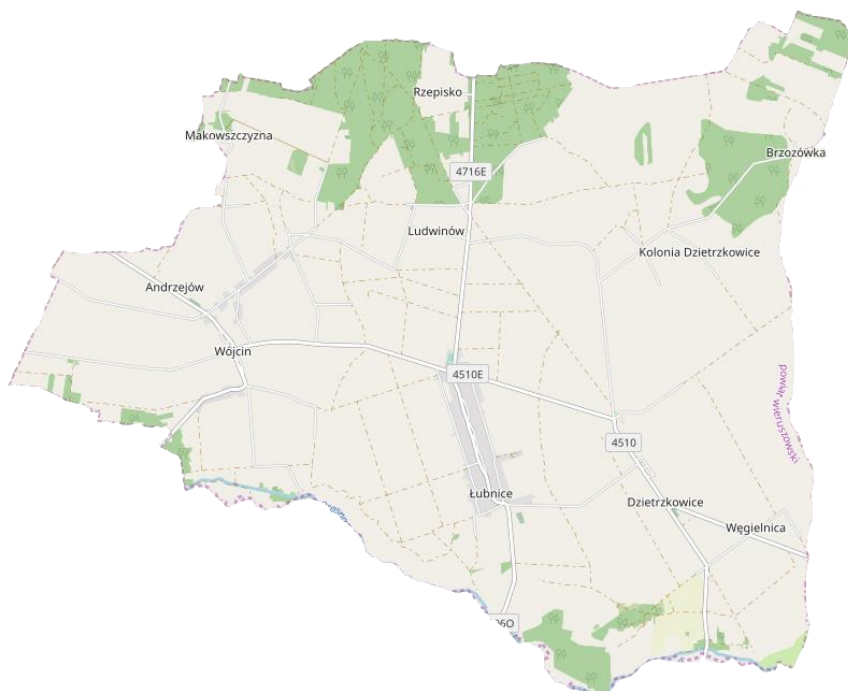
ŻOŁNIERZE KONSPIRACYJNEGO
WOJSKA POLSKIEGO,
KTÓRZY ZGINĘLI W HUCIE
I SĄSIEDNICH WIOSKACH
ORAZ ZOSTALI ZAMORDOWANI
W ŚLEDZTWIE PUBP
W LATACH 1945-1956

DOWÓDCA JAN MAŁOLEPSZY PS. „MURAT”
ZENON GRZEGORSKI PS. „WISŁA”
KAZIMIERZ SZCZEPAŃSKI PS. „WICHER”
WŁADYSŁAW DWÓRNIK PS. „SYNEK”
JÓZEF GWIAZDA PS. „DĄBEK”
JÓZEF ŚLĄZAK PS. „MUCHA”
WŁADYSŁAW WYDRZYŃSKI PS. „ZYGUNT”
JÓZEF WOJEWÓDKA PS. „KRUSZYNA”
JAN KWAPISZ PS. „LIS KULA”
KAZIMIERZ JAZDŻYK PS. „ŚMIAŁY”
CZESŁAW GÓRECKI PS. „RZĘDZIAN”
ANDRZEJ JAWORSKI PS. „MARIANEK”
BRONISŁAW KULESHA PS. „STASIEK”
STEFAN KRZEMIANOWSKI
JAN KRZYWAŃSKI
BOLESŁAW KUBIAK
LEON FORIASZ

DLA CIEBIE POLSKO
ODDALIŚMY SVOJE MŁODE ŻYCIE

MIEJSCA PAMIĘCI GMINY ŁUBNICE

Łubnice

Miejsce:

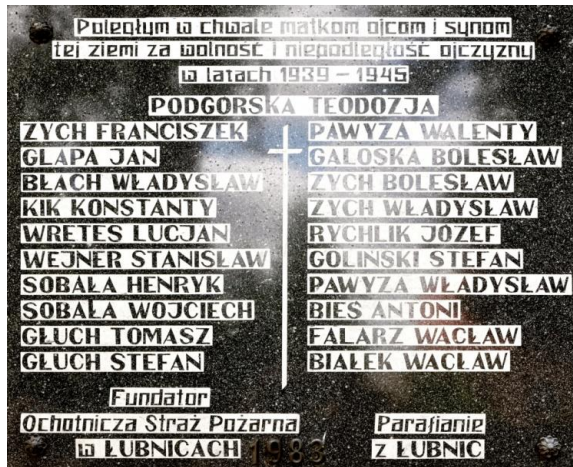
Kościół p.w. Wniebowzięcia NMP,
ul. Gen. Sikorskiego 1

Okoliczności powstania:

Tablica pamiątkowa umieszczona na ścianie kościoła.
Upamiętnia 19 osób poległych w latach 1939-45.

Tekst:

Poległym w chwale matkom ojcom i synom
Tej ziemi za wolność i niepodległość ojczyzny
W latach 1939-1945

PODGÓRSKA TEODOZJA	
ZYCH FRANCISZEK	PAWYZA WALENTY
GLAPA JAN	GALOSKA BOLESŁAW
BŁACH WŁADYSŁAW	ZYCH WŁADYSŁAW
KIK KONSTANTY	ZYCH BOLESŁA
WRETES LUCJAN	RYCHLIK JÓZEF
WEJNER STANISŁAW	GOLIŃSKI STEFAN
SOBAŁA HENRYK	PAWYZA WŁADYSŁAW
SOBAŁA WOJCIECH	BIEŚ ANTONI
GŁUCH TOMASZ	FLARZ WACŁAW
GŁUCH STEFAN	BIAŁEK WACŁAW

Fundator
Ochotnicza Straż Pożarna w ŁUBNICACH
Parafianie z ŁUBNIC

Dzietrzkowice

Miejsce:

Kościół p.w. Najświętszego Serca Pana Jezusa, ul. Tysiąclecia 46

Okoliczności powstania:

Tablica pamiątkowa na kościele parafialnym
ku czci pomordowanych w latach 1939-45.

Tekst:

ODDALI SWE MŁODE ŻYCIE

ZA OJCZYZNĘ W LATACH

1939-1945

Ks. ROMAN DROJEWSKI

BIEDAL PIOTR

CHADRYŚ ANTONI

CHADRYŚ BRONISŁAW

CHAŁCŁ WŁADYSŁAW

CHMIEL FRANCISZEK

HADRIAN WŁADYSŁAWA

JĄSKO WŁADYSŁAW

KACZOR JAN

KACZOR WŁADYSŁAW

KAŁETA ANTONI

KALFA WŁADYSŁAW

KĘDZIA TADEUSZ

KOŁODZIEJ STANISŁAW

KOŁODZIEJ STANISŁAW

KRZYŻOŚ JÓZEF

KUBAK LEON

MARYNOWICZ KONSTANTY

MARYNOWICZ WŁADYSŁAW

MIELCAREK JÓZEF

ZYSIEK JAN

ZYSIEK STEFAN

MIESZKAŃCY DZIETRZKOWIC

DNIA 11.11.1992

Kolonia Dzietrzkowice

Miejsce:

Budynek Ochotniczej Straży Pożarnej, ul. Tysiąclecia 57

Okoliczności powstania:

Pamiętkowa tablica upamiętniająca poległych członków OSP odsłonięta w 70-tą rocznicę powstania Ochotniczej Straży Pożarnej w Kolonii Dzietrzkowice.

Tekst:

1939 1945

CZŁONKOWIE

O.S.P. KOLONIA DZIETRZKOWICE

POLEGLI W OBRONIE OJCZYZNY

Franciszek Kaczmarek KOLONIA I

Józef Psuja KOLONIA I

Stefan Mielczarek KOLONIA III

CZEŚĆ ICH PAMIĘCI

W 70 ROCZNICĘ UTWORZENIA O.S.P.

ZARZĄD KOLONIA-DZIETRZKOWICE 1982

Dzietrzkowice

Miejsce:

Cmentarz parafialny

Okoliczności powstania:

Grób nieznanego żołnierza.

Tekst:

TU SPOCZYWA ŻOŁNIERZ WOJSKA POLSKIEGO
POLEGŁY W OBRONIE OJCZYZNY
CZĘŚ JEGO PAMIĘCI

Andrzejów

Miejsce:

Cmentarz parafialny

Okoliczności powstania:

Grób żołnierzy WP poległych 1.09.1939 r. w potyczce granicznej, broniąc przejścia granicznego w Goli Leona Pietraszewskiego i Jana Świątkę.

Tekst:

POLEGLI NA POLU BITWY
NA ZACHODNICH GRANICACH
POLSKI W 1939 R.
- BOHATEROWIE-
Ś.P.
LEON
PIETRASZEWSKI
JAN
ŚWIĄTEK

JEZU UFAM TOBIE

Wójcin

Miejsce:

Krzyż usytuowany nad Prosną nieopodal mostu.

Okoliczności powstania:

Krzyż i obelisk upamiętnia mieszkańców zmarłych i zamordowanych w Dachau. Ufundowany przez Józefa Dulasa.

Tekst:

Z WDZIĘCZNOŚCI BOGU ZA OCALENIE
I POWRÓT Z DACHAU ORAZ DLA
UCZCZENIA PAMIĘCI KOLEGÓW
POLEGŁYCH W OBOZIE

KS. M. WRÓBLEWSKIEGO
J. KONIECZKI K. KIKA
G. KOSTRZEWEY P. SIKORY
ST. STRUZIKA B. BRZĄKAŁY

KRZYŻ UFUNDOWAŁ
29 IV 1940/45 R. JÓZEF DULAS

Andrzejów

Miejsce:

Cmentarz parafialny

Okoliczności powstania:

Grób Walentego Obersztyna poległego 1.09.1939 r.

Tekst:

Ś.P

WALENTY
OBERSZTYN

*21.1.1916

Zginął śmiercią tragiczną
1.9.1939

Pokój Jego duszy

Andrzejów

Miejsce:

Cmentarz parafialny

Okoliczności powstania:

Grób Władysława Kalfa
poległego 1.09.1939 r.
(obecnie grób zdewastowany).

Tekst:

Tu spoczywa
Ś.P.
Władysław Kalfa
żył lat 29
zginął śmiercią tragiczną
1.IX.1939 r.
Pokój Jego duszy

Wójcin

Miejsce:

Szkoła Podstawowa w Wójcinie

Okoliczności powstania:

Dąb Pamięci poświęcony por. rez. Wojska Polskiego Józefowi Ziemskiemu - kierownikowi Szkoły Podstawowej w Wójcinie w latach 1937-39.

Posadzony 30 kwietnia 2010 r. w 70-rocznicę zbrodni katyńskiej.

Tekst:

DĄB PAMIĘCI

OFIAR ZBRODNI KATYŃSKIEJ
poświęcony por. rez. Wojska Polskiego

JÓZEFOWI ZIEMSKIEMU

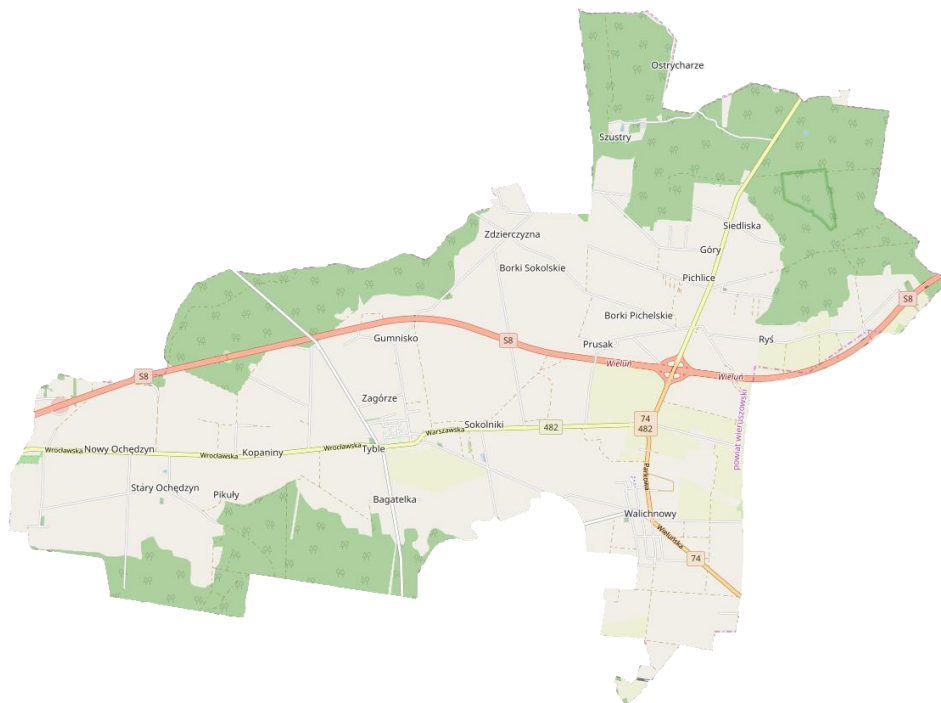
ur. 8.02.1911r. w Zalesiu pow. kozienicki
kierownikowi Szkoły Podstawowej w Wójcinie
w latach 1937-1939
więźniowi Kozielska
zamordowanemu w 1940r. w Katyniu

Dąb posadzono 30.04.2010r. w 70 rocznicę zbrodni katyńskiej.

DĄB PAMIĘCI
OFIAR ZBRODNI KATYŃSKIEJ
poświęcony por. rez. Wojska Polskiego
JÓZEFOWI ZIEMSKIEMU
ur. 8.02.1911 r. w Zalesiu
pow. kozienicki
kierownikowi Szkoły Podstawowej
w Wójcinie
w latach 1937-1939
więźniowi Kozielska
zamordowanemu w 1940 r. w Katyniu

Dąb posadzono 30.04.2010 r. w 70 rocznicę zbrodni katyńskiej.

MIEJSCA PAMIĘCI GMINY SOKOLNIKI

Sokolniki

Miejsce:

Sokolniki przy urzędzie gminy

Okoliczności powstania:

Obelisk upamiętniający mieszkańców Sokolnik, którzy zginęli w pierwszych dniach września 1939 r. podczas ucieczki.

Tekst:

W HOŁDZIE PARAFIANOM SOKOLNIK,
KTÓRZY ZGINĘLI W CZASIE UCIECZKI
W PIERWSZYCH DNIACH WOJNY WE WRZEŚNIU 1939 R.
OD KUL I BOMB LOTNIKÓW NIEMIECKICH.

TYBLE

Nikodem Władysława 18 l.

Nikodem Teresa 2 l.

Brzeziński Stanisław 51 l.

Brzezińska Kazimiera 38 l.

Brzeziński Zdzisław 11 l.

Sokołowska Kazimiera 44 l.

Sokołowska Janina 13 l.

Sokołowski Marian 11 l.

Kwiatkowski Stanisław

Orkisz Henryk

BAGATELKA

Kluska Tadeusz 12 l.

ZDZIERCZYŻNA

Ostrycharz Lucjan

SOKOLNIKI

Juszczak Marianna 32 l.

Wypych Helena

WIECZNY ODPOCZYNEK RĄCZ IM DAĆ PANIE.
SOKOLNIKI, DNIA 1 WRZEŚNIA 2014

Sokolniki

Miejsce:

Szkoła Podstawowa im. Jan Pawła II

Okoliczności powstania:

Pomnik ku czci poległych 5 nauczycieli w obozie koncentracyjnym Mauthausen–Gusen.

Tekst:

KUSIAK WŁADYSŁAW
KŁOBUT KAZIMIERZ
MIJAKOWSKI TADEUSZ
POKORA JÓZEF
RYCHLIK STANISŁAW

Ofiarom faszyzmu – nauczycielom
pomordowanym w obozie
koncentracyjnym
Mathausen - Gusen

Mieszkańcy Sokolnik

Sokolniki

Miejsce:

Cmentarz parafialny

Okoliczności powstania:

Grób powstańca warszawskiego rozstrzelanego przez hitlerowców.

Tekst:

TU SPOCZYWA
NIEZNANY ŻOŁNIERZ
AK
UCZESTNIK
POWSTANIA
WARSZAWSKIEGO
PO UCIECZCE Z NIEWOLI
SCHWYTANY
I ROZSTRZELANY
W SOKOLNIKACH
W PAŹDZIERNIKU
1944.

Sokolniki

Miejsce:

Cmentarz parafialny

Okoliczności powstania:

Grób rozstrzelanego mieszkańca Sokolnik w 1944 r.

Tekst:

Ś.P.
STEFAN
WEŁNA
żył lat 44
Rozstrzelany przez hitlerowców
5.7.1944 r.
Pokój Jego duszy

Sokolniki

Miejsce:

Cmentarz parafialny

Okoliczności powstania:

Grób rozstrzelanego mieszkańca Sokolnik w 1944 r.

Tekst:

Ś.P.
Władysław
Kubacki
Zginął śmiercią tragiczną
w 1944 r.

SPOCZYWAJ W POKOJU

Ochędzyn Stary

Miejsce:

Cmentarz parafialny

Okoliczności powstania:

Grób 3 żołnierzy WP poległych we wrześniu 1939 r.

P. S. W dniach 1-2 kwietnia 2019 r. prace ekshumacyjne na terenie cmentarza w Starym Ochędzynie prowadzili specjaliści z Biura Poszukiwań i Identyfikacji IPN w Łodzi. Otwarto grób jednego z trzech poległych żołnierzy Wojska Polskiego z Wieluńskiego Batalionu Obrony Narodowej, poległego na polach Nowego Ochędzyna 2 września 1939 r. Znalezione przedmioty przekazano do Muzeum Ziemi Wieluńskiej w Wieluniu.

Tekst:

ŻOŁNIERZOM WRZEŚNIA 1939 ROKU
JÓZEF DUDACZYK LAT 29
STANISŁAW KIN LAT 29
STANISŁAW PIECHOCIŃSKI LAT 29
SPOŁECZEŃSTWO GMINY SOKOLNIKI

Walichnowy

Miejsce:

Cmentarz parafialny

Okoliczności powstania:

Symboliczny grób 3 lotników zestrzelonych 3 września 1939 r.
nad miejscowością Prusak.

Tekst:

„Upaść może naród wielki -
Zginąć tylko nędzny.”
1939
Pilotom za waleczność
i męstwo.
Grom. Walichnowy

Prusak

Miejsce:

Prusak

Okoliczności powstania:

Miejsce zestrzelenia przez Niemców 3 września 1939 r. polskiego samolotu wojkowego „Karaś” z trzema pilotami na pokładzie.

16.09.1987 r. została dokonana ekshumacja zwłok pilotów, których z honorami wojskowymi pochowano w 32 kwaterze eskadry rozpoznawczej na Cytadeli Poznańskiej. Poszukiwań dokonał Zygmunt Kościelny - brat jednego z pilotów.

Tekst:

„A jeśli z nas
Ktoś legnie wśród szaleńczych jazd,
Czerwien szy będzie kwadrat,
Nasz lotniczy znak”

W TYM MIEJSCU, 3 WRZĘSNI 1939 R.
PODCZAS ATAKU NA NIEMIECKĄ KOLUMNĘ TRANSPORTOWĄ
SPADŁ ZESTRZELONY PRZEZ ARTYLERIĘ PRZECIWOLOTNICZĄ
SAMOŁOT PZL. 23 KARAŚ Z 32 ESKADRY ROZPOZNAWCZEJ.

ZGINĘŁA CAŁA 3-OSOBOWA ZAŁOGA:

ppor. obs. LUDWIK DEMBEK

*11.02.1913 r.

kpr. strz. HENRYK DUBISZ

*23.11.1915 r.

kpr. pil. EDWARD KOŚCIELNY

*25.05.1915 r.

CZEŚĆ ICH PAMIĘCI!

GMINA SOKOLNIKI. PAŹDZIERNIK 2011

Walichnowy

Miejsce:

Pałac Walichnowy, budynek
byłej szkoły podstawowej.

Okoliczności powstania:

Tablica upamiętniająca poległych
lotników.

Tekst:

W HOŁDZIE POLEGŁYM
LOTNIKOM
EDWARDOWI KOŚCIELNEMU
LUDWIKOWI DEMBKOWI
HENRYKOWI DUBISZOWI
ZA TAMTE DNI
NASZA DZIŚ DLA NICH PODZIĘKA
A. MIRIAM

Walichnowy

Miejsce:

Cmentarz parafialny

Okoliczności powstania:

Grób Franusia Głowacza zabitego podczas ucieczki 7 września 1939 r.

Tekst:

Ś.P.
FRANUS GŁOWACZ
przeżył lat 7
zginął od kuli wroga
dnia 7.9.1939

Śpij Aniołku

Sokolniki

Miejsce:

Stary cmentarz

Okoliczności powstania:

Obelisk upamiętniający ppłk. piechoty Hugona Korneliusza Mijakowskiego zamordowanego w Katyniu w 1940 r. oraz „Dąb Pamięci” posadzony 20 kwietnia 2010 r. w 70 rocznicę zbrodni katyńskiej.

Tekst:

Dąb Pamięci
poświęcony ppłk. piechoty
Hugonowi Korneliuszowi
Mijakowskiemu.
Legionista, walczył o wolność Polski.
Otrzymał 8 wysokich odznaczeń
m. in. Krzyż Wirtuti Militari.
Zamordowany w Katyniu w r. 1940.
Dąb posadzono 20.04.2010 r.

Spółeczeństwo Sokolnik 2016 r.

Sokolniki

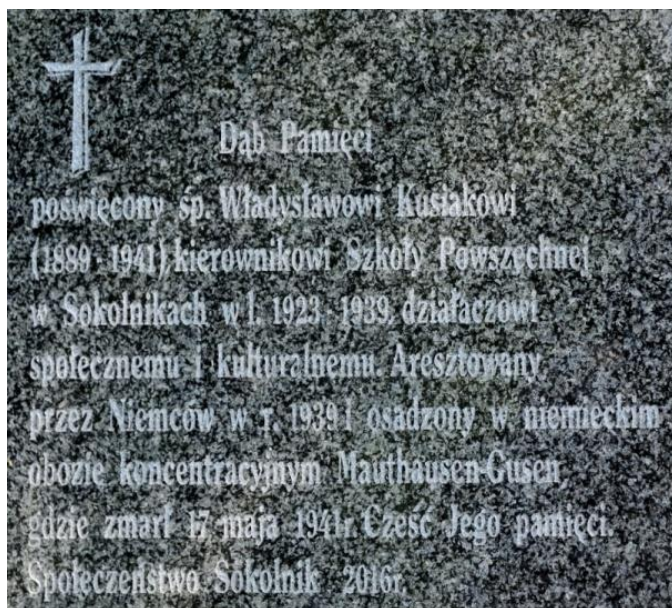

Miejsce:

Stary cmentarz

Okoliczności powstania:

Obelisk i „Dąb Pamięci” upamiętniający
Władysława Kusiaka kierownika Szkoły
Powszechnej w Sokolnikach w latach 1923-1939.

Tekst:

Dąb Pamięci
poświęcony śp. Władysławowi
Kusiakowi
(1889-1941), kierownikowi
Szkoły Powszechnej
w Sokolnikach w l. 1923-1939,
działaczowi
społecznemu i kulturalnemu.
Aresztowany
przez Niemców w r. 1939 i osadzony
w niemieckim obozie koncentracyjnym
Mauthausen- Gusen,
gdzie zmarł 17 maja 1941 r.
Cześć Jego pamięci.
Społeczeństwo Sokolnik 2016 r.

ISBN 978-83-946568-3-6

Realizatorzy projektu:

**Publikacja sfinansowana ze środków Muzeum Historii Polski
w Warszawie w ramach programu "Patriotyzm Jutra 2019"**

